

Kāpēc saglabāt Kuldīgas slimnīcas līmeni ir tik svarīgi?

→ 4. lpp.

Kad bērniem mācīt par naudu?

→ 3., 7. lpp.

Kā pareizi novākt un uzglabāt

ķiplokus un sīpolus?

→ 14. lpp.

Baltkrievija Grodņas žurnālistes Irinas Novikas acīm: „Mūsu žurnālistu apcietināja, tiesāja, tad atbrīvoja. Viņam konstatēta smadzeņu trauma un lauztas abas rokas.”

→ 8.-9. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena 1,20 eiro

Nr. 70 (11 601)

Piektdiena, 2020. gada 4. septembris

Priecīgi atgriezties skolā

„Pēc attālinātajām mācībām visi esam noilgojušies beidzot satikties,” tā Kuldīgas 2. vidusskolas skolotāja un karjeras konsultante Daiga Žentiņa teica, vērojot 1. septembra pasākumu Pilsētas estrādē. *Kurzemnieks* viesojās trijās skolās.

DIVĀS ĒKĀS

D.Žentiņa: „Mani priecē tas, cik estrāde pilna. Tā parasti ir uz lieliem pasākumiem. Šogad mācīsimies divās ēkās (savās mājās un bijušajā pamatskolā – aut.), tad nu lai visiem ir ērti sanākt kopā, izvēlēta šī vieta.” Uzstājas skolēnu ansamblis, tautas deju dejotāji, bija arī individuāli priekšnesumi.

Skolas direktore Guntra Buivida uzsvēra: „Mums vecākiem ir tikai viens lūgums – vediet uz skolu veselus bērnus! Tikko parādās šķaudišana un klepošana, atstājiet viņus mājās! Mēs gribam mācīties līdz pat maijam, un, ja visi noteikumus ievērosim, mēs to varēsim.” Arī novada domes priekšsēde Inga Bērziņa sacīja: „Turēsim īkšķus, lai tikpat kuplā pulkā kā šodien varētu šogad nākt uz skolu mācīties, priecāties un viens otru satikt.”

ATGRIEZUSIES DZĪVĪBA

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā skolas gaitas sāk vairāk nekā 500 audzēkņu. Direktore vietniece izglītībā Inese Kļaviņa: „Beidzot atgriezies dzīvība. Covid-19 bija nolīcis visu savā vietā. Esam kļuvuši stiprāki, pierādījies, ka varam mācīties arī patstāvīgi.” Evelīna Jankevica mācās 2. kursā par tūrisma konsultanti un cer, ka rudens tiks aizvadīts mierīgāk: „Esmu priecīga atgriezties skolā.” Pēdējā kursa audzēknis automehānikā Aigars Buraks saka: „Šogad jāsaņemams, jāizdara viss, kas vēl palicis, un skola jāpabeidz.”

Zinību dienā arī Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolā gaisā virmoja priecīgs satraukums. Vairums skolu izvēlējās svinīgo pasākumu pavadīt ārpus telpām.

Vairāk foto: www.kurzemnieks.lv.

PATEICAS GLĀBĒJIEM

Arī Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas direktore vietniece audzināšanā Aina Tovstuļaka pauda prieku par atkalredzēšanos, savukārt pašvaldības izglītības nodaļas vadītāja Santa Dubure uzsvēra: „Lai tikpat priecīga satraukuma

pārņemti mēs varētu skolas pagalmā tikties mācību gada beigās, atgādināšu trīs atslēgas vārdus: atbildība, atbalsts un sadarbība. Tad kopā izdosies.” Vairākiem Kuldīgas ugunsdzēsējiem skolas vadība pateicās par ēkas glābšanu Jāņu naktī, kad dedzis netālais malkas šķūnis. Viņiem tika uz-

ticēts pirmklasniekiem pasniegt tradicionālās svētku tūtas.

Trešklasnieka Alekša Gunta mamma Līga Aleksandra Jāvalde *Kurzemniekam* sacīja: „Ļoti ceru, ka visi visu ievēros un ka stundas notiks klātienē. Nekas jau nav beidzies.” Jēkaba mamma Ance Blūma stāsta, ka ģimenei šogad

viss ir satraucošs, jo dēls pirmo klasi pabeidzis Rīgā, bet nu ir jaunā skolā: „Galvenais, lai viss nav pārāk ierobežojoši, lai saglabājas cilvēcība. Skola ir maza, ceru, ka tas palīdzēs.” Jēkabs kautrīgi piebilst: „Jūtos traki un bailīgi, jo man būs jauna skola.”

Elisas Rudzītes teksts un foto

Nīkrāces pamatskolas direktore **Anita Sebeža**: „Mana pārliecība – vismaz jāmēģina darīt. Izdosies, neizdosies, bet nebūs pārmetumu sev.”

→ 6. lpp.

4. lpp. 11 Kuldīgas novada pagastos tiks atjaunots ap 19 km ceļu.

10. lpp. Vai latvieši ir draudzīgi pret citādajiem?

Otrdien, 8. septembrī:

- Personība: Stella Pavloviča.
- Kāds kūlums Jautrajā mašīntalkā.
- Hei, mosties! – spēle pret vardarbību.
- Vai šoziem nesalsim, cik maksāsim.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Nākotnes
varianti

Daina Tafelberga

Pagājusi kalendārā vasara, un ekonomikas eksperti velk kopā galus, kā Latvijas iedzīvotājiem maciņa saturs mainījies trīs mēnešos, no kuriem pirmais pagāja vēl pandēmijas ēnā, bet divi nākamie – tikai atblāzmā. Ja var ticēt bankas *Luminor* aptaujai (kāpēc gan neticēt?), 23% cilvēku finansālā situācija pasliktinājusies, 62% nav mainījusies, bet 8% uzlabojusies. Visstabilāk esot jutušies seniori no 60 līdz 74 gadiem, bet ienākumu pieaugumu biežāk piedzīvojuši jaunieši.

Labāka situācija
trijos mēnešos bijusi
tā sauktajās balto
apkaklīšu profesijās.

Tas nu saprotams, ka pensijas Covid-19 dēļ nesamazināja. Savukārt jauniešiem vieglāk pārorientēties un, kā viņiem pašiem gribas moderni izteikties, pozicionēties citā jomā, kuru pandēmija ietekmēja niecīgi vai vispār nemaz. Ja atceramies, sākumā viesmīlības uzņēmēji saķēra galvu: „Šausmas, briesmas! Kafējnicas, viesu nami – viss jāklāpē ciet!” Daļēji jau tā arī bija, bet vēlāk – gluži otrādi. Tūristi, tostarp gan krievu, gan angļu, gan vēl kādā svešā mēlē runājošie, sāka tādū mazu pilsetiņu kā Kuldīgas gāzt vai apkārt! Parādījās jaunas ēstuve, bet vietējiem pat darbdiēnā tik un tā pusdienas nebija, kur pašēst. Cenu pacēlums ēdināšanā arī bija jūtams.

Mazāka bēda tiem, kuri turpināja strādāt attālināti mājās. Te vēl viens fakts, kāpēc jauniešiem tā dzīve nav tik ļoti pasliktinājusies. Minētajā aptaujā secināts, ka 31% aptaujāto jaunās paaudzes pārstāvju labprāt strādā attālināti un viņiem tāda iespēja ir, bet kopumā valstī šis skaitlis ir tikai 23%. *Luminor* ekonomists Pēteris Strautiņš norāda, ka tādējādi labāka situācija bijusi tā sauktajās balto apkaklīšu profesijās. Karstuma vilņu gan tajās nebija, bet bija pietiekami silti pat drēgnajās vasaras dienās, kādas pārsvarā piedzīvojām jūlijā. Savukārt *nebalta* tautsaimniecības profesijās pretēji senajam teicienam *Melns darbs – balta maize* gājis bēdīgāk, izņemot lauksaimniecību, kas šovasar lielas dabas kaprīzes un postījumus nepiedzīvoja.

Ko no tā būs secināt nezinā par nākotni? Viens variants: jāatgriežas laukos – pārtiku vajadzēs vienmēr un arvien vairāk. Arī tūristiem šķiet drošāk braukt turp kādu ērgļa ligzdu mežā sameklēt. Otrs: jāmacās, jāstudē, jāiegūst kaut vairāki augstākās izglītības diplomu, jo tie paver durvis balto apkaklīšu profesijās.

35% aptaujas dalībnieku vēl atklājuši: ārkārtējās situācijas laikā sapratuši, cik svarīgi ir veidot uzkrājumus, bet reāli tas izdevies tikai 5% iedzīvotāju. Tādām nebalta dienām, kādas daudzi piedzīvoja pavasarī, ekonomikas eksperti iesaka trešo variantu, proti, veidot atsevišķu uzkrājumu kontu. Bet no kā?

TRĪS PAR VIENU

Vai Rīga ir gatava?

Nupat aizvadītas Rīgas domes ārkārtas vēlēšanas, kurās uzvaras laurus plūkušas latviskās partijas, jaņos atstājot *Saskaņu*, kas, sakot bijušā mēra Nila Ušakova vārdiem, kļuvusi gaužām plāna. Vai vēlēšanu iznākums ir pārsteigums?

DOMĒ MAINĀS PAAUDZES

1. Ojārs Skudra, politologs:

– Jā, šīs vēlēšanas man sagādāja vairākus pārsteigumus. Pirmais – ļoti zemā vēlēšanu aktivitāte. Otrais – es nebiju gaidījis, ka *Saskaņa* zaudēs tik ļoti, ja salīdzina ar iepriekšējām vēlēšanām, jo tai ir viens no lielākajiem balsu kritumiem. 2018. gada Saeimas vēlēšanās Rīgā par šo partiju nobalsoja 86 208 cilvēki, bet šajās pašvaldību vēlēšanās – tikai 28

811 vēlēšanu galvaspilsētā. Savā ziņā pārsteigums bija arī Jaunās konservatīvās partijas (JKP) vēlēšanu zemā aktivitāte, jo paredzēju, ka tā iegūs vairāk balsu.

Ja paskatās uz ievēlējamiem un viņu vecumu, ir skaidrs, ka Rīgas domē notiek paaudžu maiņa. Visjaunākā frakcija ir *Attīstībai/Par!/Progresīvie* – 39 gadi, un tie ir postpadomju cilvēki. Nacionālajā apvienībā arī ir aptuveni tāda pašā vecuma cilvēki. Otrā jaunākā ir

konservatīvo četrtnē: vidējais vecums – 43 gadi. Arī tos īsti nevar uzskatīt par *padomju produktiem*. Tātad trīs partijas pārstāv paaudzes nomaīņu. Pārējām – *Jaunajai Vienotībai*, *Saskaņai*, Latvijas Krievu savienībai – vidējais vecums ir no 50 līdz 60 gadiem, bet par visvecāko varam saukt partiju *Gods kalpot Rīgai*, jo tur biedru vidējais vecums ir nedaudz pāri 60 gadiem.

KAŠKI UN KORUPCIJA PĀRVILKA SVĪTRU

2. Klāvs Sedlenieks, Rīgas Stradiņa universitātes komunikācijas studiju katedras docētājs

– Es domāju, ka šīs vēlēšanas bija pārsteigums visiem. Pieļāvu, ka līdz šim galvaspilsētā saimniekojusi partija *Saskaņa* nostartēs daudz labāk. Es arī to gaidīju. Pārējais sadalījums lielu pārsteigumu neizraisīja. Samērā interesanti veicās *At-*

tīstībai/Par! un *Progresīvajiem*, saejot kopā. Tas ļauj jautāt, kas notiktu, ja viņi šādi būtu darījuši jau Saeimas vēlēšanās.

Runājot par personāliju ievēlēšanu, uzvarētāji šajā savienībā ir *Progresīvie*, jo *pariešu* ir maz. *Saskaņa* acīmredzot bija apjukusi, un tam varētu būt vairāki iemesli. Viņi zaudējuši savu spožo līderi, jo iepriekš daudzi balsoja par Ušakovu.

Nākamais – savstarpējie kašķi ar *Gods kalpot Rīgai*. Arī visi skaļie korupcijas skandāli – tos pieminot, tiek locīts līdz šim par Rīgas saimniekiem saukto vārds. Papildus daļu no vēlētajiem, visticamāk, atņēma Latvijas Krievu savienība. Pieļauju, ka bija arī daļa vēlētajū, kuri iepriekš balsoja par *Saskaņu*, kuri vairs negribēja balsot ne par vienu.

AI, AI, AI...

3. Maija Kūle, filozofe, Latvijas Universitātes profesore:

– Man tas nebija pārsteigums, jo, kopš Rīgas domi atlauda, viss gāja uz to, lai *Saskaņu* un partiju *Gods kalpot Rīgai* pastumtu malā. Viņi pie varas bija desmit gadus. Pieļauju – viens no iemesliem bija tas, ka viņi pazaudēja līderi (Ušakovu – red.). Jauns, šarmants, runāja latviski – no visu veidu vēlētajiem *Saskaņai* viņš atnesa ļoti daudz punktu. Bet pameta savējos un aizlaidās uz Briseli. Ai, ai, ai... Arī viens kaķis pēc tam nomira. Ai,

ai, ai... Vēlētāji sašļuka. Es pat neatceros, kas viņiem bija par līderi šajās vēlēšanās.

Pārsteigums zināmā mērā bija par apvienību *Attīstībai/Par!/Progresīvie*. Pieļauju, ka daudz ko deva Rīgas apkaimeju kultūrvēstures aktīvistu biedrības, kas šoreiz bija ļoti manāmas. Un varēja manīt, ka *Attīstībai/Par!* to visu kūrēja. Mārtiņš Staķis viņiem ir harizmātisks līderis, par kuru daudzi bija gatavi atdot savu balsi.

Nedaudz vēl pārsteidza JKP sašļukums, bet tas ir izskaidrojams. Man arī neiet pie sirds viņu partijas biedru izdarības

un attieksme pret pedagogu, profesoru saimi. Pieļauju, ka nākamajās Saeimas vēlēšanās šai partijai vairs neklāsies tik labi, jo attiecības ir sabojātas ar daudziem. Vai viņi to saprot? Nezinu.

Grūti arī pateikt, kas notika ar tām aploksnēm, kas ir atzītas par nederīgām. Mēs jau nezinām, kas tajās iekšā. Vai tur ir balsis par dažādiem politiskajiem spēkiem vai par vienu, vai diviem? Pieļauju, ka gan jau tā ir cilvēciska kļūda, aizmirstot uzspiest zīmogu.

Alberts Dinters

MANUPRĀT

Vāc parakstus par dzemdību nodaļu

Sabiedrības iniciatīvu portālā *Manabalss.lv* ir sākts vākt parakstus par dzemdību nodaļas saglabāšanu Kuldīgas un Dobeles slimnīcā. Lai arī man nav diez ko lielas ticības, ka ministrijās un valdības gaitēnos pieņemtos lēmumus vieglām roku kustībām var mainīt, tomēr esmu pārliecināta, ka par dzemdību nodaļas pastāvēšanu ir jāiestājas. Gan tāpēc, ka brīdī, kad mazulis nolēmis nākt pasaulē, ir ārkārtīgi svarīgi ātrāk nonākt mediķu aprūpē, gan tāpēc, ka ir nepieļaujami graut to, kas sevi apliecinājis kā izcilu esam. Par Kuldīgas dzemdību nodaļā strādājošajiem ir dzirdēts tik daudz labu atsauksmju, ka nav šaubu par īstajiem cilvēkiem īstajā vietā. Sabiedrībai jādara viss, lai nepieļautu stipras, profesionālas struktūras izjaukšanu. Par laimi, pašvaldība un slimnīcas vadība to cenšas darīt, notiek sarunas Veselības ministrijā. Lai gan vēl pavisam nesen daudzi Latvijas novadi izrādīja pretestību Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas piedāvātajai teritoriālajai reformai, tomēr pārmaiņas tiks ieviestas pēc ministrijas plāna. Bet es ceru, ka dzemdību nodaļu mums izdosies saglabāt.

Jolanta Hercenberga

FOTOKOMENTĀRS

Jūrkalnes bibliotēkarei kā īstēnai suitei smaidis nekad nezūd no lūpām.

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Pārmaiņas autobusu satiksmē var būt

Vaira Brūdere, Kurzemes plānošanas reģiona sabiedriskā transporta nodaļas vadītāja

1. septembrī atjaunoti visi tie reģionālo maršrutu autobusu reisi, kuros tiek pārvadāti skolēni un kas tika slēgti tad, kad ārkārtējās situācijas dēļ pavasarī tika atceltas mācības klātienē. Tādējādi līdz ar jaunā mācību gada sākumu mūsu novados jeb tā sauktajā Kuldīgas lotē SIA *Tukuma auto* kursē kā iepriekš. Pat tad, ja kaut kur laukos, kur skolēnus nevadā pašvaldības transports, uz skolu un atpakaļ brauc tikai viens bērns, reisam jānotiek. Mācības tikai sākušās – vēl nav zināms, kāda būs plūsma un vai būs vajadzīgas izmaiņas. Mūsu novadā lielākā daļa pasažieru ir tieši skolēni. Dažviet pārplānošana zināma jau tagad, piemēram, no Vecvilgāles uz skolu šogad vairs nebrauks neviens bērns.

Vēl izmaiņas kustības sarakstos būs līdz ar to, ka palielināts ātrums, protams, ievērojot ceļu satiksmes noteikumus. Tas nozīmē: agrāk autobuss ārpus apdzīvotām vietām brauca ar 50–60 km/h tur, kur atļauts līdz 90 km/h, lai ievērotu intervālu starp pieturām. Turpmāk varēs braukt ātrāk un brauciena laiks samazināsies. Tas mainīs tāpēc, ka visās pieturās neiekāpa vienāds pasažieru skaits.

Lai ievērotu Covid-19 riska ierobežojumus, citviet lielās skolas pagarinājušas mācību dienas ilgumu, bet no Kuldīgas novada tādu ziņu nav, tādēļ arī nav vajadzības kustības sarakstu mainīt uz vēlāku laiku. Jāņem vērā, ka izmaiņas nevar izdarīt vienā dienā. Tikko no Padures saņēmām informāciju, ka Ķīmales muižas jaunais īpašnieks nevēlas, lai pie viņa īpašuma turpmāk apstājas sabiedriskais transports, kas uzņemtu skolēnus. Pārcelt pieturvietu vai ierīkot jaunu ir

diezgan sarežģīti – jāpārplāno liels maršruta posms. Jāņem vērā, ka viens posms var ietekmēt visu maršrutu, turklāt reģionālie pārvadājumi aptver vairākus novadus.

Ierobežojumi mazinājušies, tomēr piesardzība par sliktu nenāks. Mums autobusi nav jāpildīti un pasažieri var izvēlēties sēdvietu, ievērojot distanci. Jādezinficē rokas – līdzekļiem vajadzētu būt katrā autobusā. Ja nav līdzīgu maskas, vēlams mutes un deguna aizsegšanai izmantot kaut šalli un lakatu. Savukārt pārvadātājam jānodrošina tas, lai tāpat kā pandēmijas laikā transportlīdzekļi pēc reisa tiktu dezinficēti.

Attiecībā uz e-taloniem, par kuriem saņemtas vairākas sūdzības, ka tie nedarbojas, Kuldīgas novada dome uzrakstījusi *Tukuma auto* pretenziju, lai šī problēma tiktu novērsta ātrāk un vairs neatkārtotos. Es tomēr iesaku vecākiem iedot bērnam līdzīgu naudiņu vienam braucienam. Tā nav šofera, bet uzņēmuma vaina, ka aparāts e-talonu nenolasa. Taču vest pasažieri bez samaksas nedrīkst. Tajā pašā laikā kā lai atstāj bērnu ceļa malā? Gadās arī tā, ka e-talons skolā pazaudēts un bērns var netikt mājās. Var ienākt autoostā, sazināties ar vecākiem vai skolotāju, lai šo problēmu mierīgi atrisinātu.

Līdz septiņiem gadiem biļete nav jāpērk, bet mazam bērnam jābūt pavadonim. Parasti lielie brāļi vai māsas brauc kopā ar mazākajiem, ja mācās vienā skolā. Pie mums pēdējā laikā nav bijuši gadījumi, kad mazi bērni braukātu vieni paši.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai vecākiem jāmača bērniem par naudu? Kāpēc? Kā apgūvāt šo jomu savā bērnībā?

Ieva Ruņģevica, medmāsa:

– Es domāju, ka jā. Viss, kas bērniem jāzina, būtu jāmača no vecākiem: kā darboties ar naudu, kā to izmantot lietderīgi, krāt. Man

liekas: jaunā paaudze ir patērētāji, tāpēc vispār būtu jāmača, kur naudu likt, nevis pirkt visu, kas izdevīgs vai lēts. Izvērtēt, vai tas vispār nepieciešams un ka labāk pirkt kvalitatīvas lietas. Mani vecāki man deva naudu apskatīt, kaut ko iemācījos, arī spēlējot *Monopoli*.

Aina Gudermane, pensionāre:

– Es nezinu. Man neviens nemācīja, tāpēc domāju, ka pašiem jādzīvo un jāmača. Mana mamma nekad tādas lietas nestāstīja, jo nebija

vaļas. Pēc kara viņa mani audzināja viena pati, strādāja kolhozā. Es arī viena audzināju bērnus, pa druskai kabatas naudu iedevu, kad sanāca. Bērni tērēja to diezgan prātīgi.

Laima Skaržinska, kultūras darbiniece:

– Ir jāstāsta, bet man tas nav tik aktuāli, jo mans bērns sen izaudzis. Devu kabatas naudu; ja pati sakrāja, tad vēl no tā varēja dāvanas nopirkt.

Viss bija kārtībā. Mani vecāki neko nestāstīja, bet mēs nodevām pudeles un tā mācījāmies. Skolā viss bija apmaksāts, tāpēc kabatas naudu īpaši nevajadzēja. Vecāki ir piemērs. Ja es smagi strādāju, mans bērns to redz un mācās, kā darīt, lai nebūtu tik smagi jāstrādā. Nedrīkst vienkārši iedot naudu un neteikt, ka jātērē prātīgi, jo kaut kad jau tā nauda beidzas. Bērnam jāsaprot, ka algas diena ir tad, kad tā ir, un būs dienas, kad vecāki neko nevarēs iedot.

Lana Kviese, aizputniece:

– Atkarībā no vecuma, bet tas būtu svarīgi. Jāstāsta, kā tērēt, kā ietaupīt. Ar naudu jau saskaramies ikdienā, kaut vai sākot skolas gaitas. Man mamma deva kabatas naudu,

jo bija jābrauc ar sabiedrisko transportu. Bija jāmača to saplānot, lai visam pietiek. Es arī savai vecākajai meitai jau pirmajā klasē mācīju, cik ir jāiztērē, lai paliktu pāri, ka var arī pataupīt nākamajai reizei.

Sarmīte Šmidberga, skolas māsiņa:

– Jā, protams. Ir jāstāsta, lai bērni zina, kā ar to rīkoties, un lai neliktos, ka viņiem viss pienākas, ka visu atnes mājās tāpat vien. Saviem bērniem

stāstīju, kā naudiņa jānopelna un kā to labāk tērēt. Mani vecāki tādas lietas nestāstīja, jo bija cita paaudze un cita uztvere.

Jana Roze, metodiķe:

– Noteikti, lai bērns saprastu, kur to izlietot, kam dot priekšroku, kam vajag vairāk. Dēlam par to stāstu, dodam arī kabatas naudu. Dažkārt pajautāju, ko ir nopircis, kur

izmantojis. Pārsvārā to izmanto ikdienas tērīņiem, nopērk ko garšīgu. Stāstu arī par krāšanu. Kad ir dzimšanas diena vai vārdadiena un sadāvina naudiņu, tad pats domā, ko lielāku iegādāties. Gadās arī kādreiz iztērēt konfektēs. Esam stāstījuši, ka vecāki maksā par elektrību un dzīvokli un ka tie ir primārie tērīņi, un pēc tam plānojam, kā tērēsim pārējo. Mani vecāki to darīja kaut kā citādāk. Veikalos nebija pieejams tik daudz visa kā, kā ir tagad, tāpēc, kas bija, ar to samierinājāmies.

Elisa Rudzīte, Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Remonts vēl nav galā

Kāda lasītāja no Kuldīgas uztraukta, ka Putnūdārzā Sakņu iela pēc remonta atstāta sliktā stāvoklī. Segums mālains, gar malām akmeņi, turklāt grūtības sagādā šaurība, ja tur vienlaikus brauc automašīna un iet gājējs.

Sakņu ielā remonts vēl turpinās. Tā tiks paplašināta, profilēta un noblietēta.

Kurzemnieks konstatēja, ka brauktuve patiešām ir mālaina, iela – šaura. Pēc sazināšanās ar pašvaldības būvvaldi noskaidrojām, ka šīs ielas remonts ietilpst Jelgavas ielas pārbūves projektā. Domes transporta infrastruktūras inženieris Andris Megnis paskaidroja, ka remonts vēl turpinās – paredzēts uzbūvēt granti, tāpēc satraukumam neesot pamata. SIA *Saldus ceļinieks* Kuldīgas filiāles vadītājs Jānis Jansons

skaidro, ka brauktuve paaugstināta, tādēļ kļuvusi šaurāka un neērtāka: „Vajadzīgais segums jau ir uzbūvēts, taču vēl nav pieblīvēts. Ir pieņemts lēmums, ka šo ielu paplašināsim, lai būtu ērti braukt un izmainīties diviem auto vienlaikus. Tāpat ceļu profilēsim un segumu noblietēsim. Atkarībā no laika apstākļiem plānojam to sākt 2. septembrī,” iepriekš teica J.Jansons.

Elisa Rudzīte, Alberta Dintera foto

NUMURA FAKTS

„Būs pastiprināta roku dezinficēšana un papildu telpu uzkopšana. Klase uzturēsies vienā telpā, un skolotājs nāks pie skolēniem.

Ineses Slūkas zīmējums

Tiks regulēta skolēnu plūsma pa kāpnēm, uzturēšanās ēdināšanas zālē,” stāsta Kuldīgas novada izglītības nodaļas vadītāja Santa Dubure.

Arvien vairāk argumentu Kuldīgas slimnīcas līmeņa saglabāšanai

Notikums kaimiņos – ar Covid-19 inficēta ārstniecības persona Ziemeļkurzemes reģionālajā slimnīcā Ventspilī – vēlreiz apliecina, cik atbildīgi Veselības ministrijai (VM) jārikojas slimnīcu līmeņu noteikšanā, saka Kuldīgas slimnīcas galvenā ārste Svetlana Serpāne.

JA KAUT KAS ATGADĀS KAIMIŅOS

Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas mājaslapā 28. augustā publicēts paziņojums par Covid-19 inficēto un to, ka pastiprinātas epidemioloģiskās drošības dēļ tur uz laiku tiek pārtrauktas plānveida operācijas. (Izņēmums ir acs kataraktas operācijas.)

Ventspilī notikušais pagaidām Kuldīgas slimnīcas darba organizācijā nemaina neko, saka S. Serpāne. „Lūdzam apmeklētājus un darbiniekus nēsāt sejas aizsegus, apmeklējumi ir ierobežoti – nodaļu drīkst apmeklēt tikai ar ārsta atļauju un pamatojumu. No Nacionālā veselības dienesta esmu saņēmusi ziņu par gadījumu Ventspilī, esam noskaidrojuši savus resursus un gatavi no kaimiņslimnīcas uzņemt

vairāk pacientu, ja tas būs nepieciešams.” Pagaidām pacientu pieplūdumu vēl neesot sajutuši. Toties šis gadījums ļoti labi parādot, cik svarīgi, lai Kurzemē Kuldīgas slimnīca paliktu kā iespēja darbam 24 stundu režīmā ar neatliekamo palīdzību, operatīvo darbību, dzemdībām utt., uzsver ārste. Un atgādina: „Varbūt tiem, kas lemj par slimnīcu līmeņiem, šis fakts liks aizdomāties un lemt racionāli.” Pašā Kuldīgas slimnīcā infekcijas slimību nodaļas nav, līdz ar to pēc hospitalizācijas plāna te izvietot Covid-19 pacientus nav paredzēts. Taču, ja par saslimšanu ar koronavīrusu ir aizdomas, tad ir iespēja cilvēku izolēt, līdz tiek izdarītas analīzes. Šajos gadījumos arī medicīnas personāls lietojot visus aizsardzības līdzekļus. Tādi gadījumi

bijuši vairāki: vai nu cilvēkam ir paaugstināta temperatūra, vai viņš atgriezies no ārzemēm, bijis kontaktā ar kādu, kurš atgriezies utt. Taču kovids nevienam nav apstiprināts. Arī personāls pēc vajadzības tiek testēts.

TURPINA VĀKT PARAKSTUS

Kurzemnieks jau ziņojis, ka sabiedrības iniciatīvu portālā *Manabalss.lv* sāka parakstu vākšana, lai slimnīcās Kuldīgā un Dobeles saglabātu dzemdību nodaļu. Iniciatīva tiks iesniegta Saeimā, ja tiks savākti 10 000 parakstu. Līdz vakardienas pusdienlaikam bija 3487.

Iniciatīvas pārstāvis Sandis Miļauskis: „Jaunās māmiņas ātrāk nokļūtu slimnīcā, tas veicinātu demogrāfisko stāvokli Lat-

Par Kuldīgas un Dobeles slimnīcas dzemdību nodaļas saglabāšanu var parakstīties: www.manabalss.lv/nelikvidesim-slimnīcas.

vijā. Piemēram, no Saldus tuvākā dzemdību nodaļa ir vairāk nekā 50 km (pēc 2021. gada, kā plāno Veselības ministrija, būs vairāk nekā 90 km), un ātrās palīdzības mediķiem gadījumā, kad grūtniecei sākas asiņošana, būtu iespēja viņu ātrāk nogādāt stacionārā, kur ir dzemdību un ginekoloģijas nodaļa.” Kā ziņots, pašlaik VM slimnīcu līmeņus pārskata un izvērtē, cik tās nodrošina tos pakalpojumus, kurus uzņēmušās, un vai kādi būtu optimizējami.

ESTĀJAS ARĪ POLITIĶI

Bijušais Kuldīgas novada domes deputāts, partijas *KPV/LV* Saeimas frakcijas vadītāja vietnieks Ēriks Pucens *Kurzemnieku* informējis, ka tiksies ar VM parlamentāro sekretāru, lai pārrunātu iespēju Kuldīgas un Dobeles dzemdī-

bu nodaļas slēgšanu aizkavēt. „Partija kategoriski iestājas pret reģionālo slimnīcu kapacitātes un ārstēšanas potenciāla vājināšanu, jo tas apdraud laukos dzīvojošo tiesības laikus saņemt kvalitatīvu veselības aprūpi. Kuldīgas un Dobeles slimnīca savulaik ir atradušas finansējumu, lai izveidotu mūsdienīgu dzemdību nodaļu ar atbilstošu tehniku un speciālistiem. Valsts veselības politika pieļauj tādu reformu, ka lauku iedzīvotājiem būs jābrauc 50, 70 un pat 100 km, lai saņemtu atbilstošu medicīnisko palīdzību. Zinot, cik izšķiroša grūtniecībā var būt katra sekunde, partija pievienojas neatliekamās palīdzības speciālistu aicinājumam atstāt Latvijā pašreizējo dzemdību nodaļu pārklājumu.”

Daiņa Bitinieca

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Jāuzmanās no meža zvēriem

Sagatavoja Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste sabiedrisko attiecību un sadarbības jautājumos **Madara Šeršņova**.

Laiks no 27. augusta līdz 2. septembrim Kuldīgas pusē aizvadīts mierīgi. Ir reģistrēti dažī konflikti, tostarp ģimenē, taču, aizbraucot uz notikumu, konstatēts, ka tas atrisinājies jau pirms policijas ierašanās. Par laimi, nav neviena ceļu satiksmes negadījuma, kurā būtu cietuši cilvēki. Bez cietušajiem reģistrēti pieci negadījumi: trijos automašīnas uzbraukšanas meža dzīvniekiem, vienā notikusi divu auto sadursme, pēc kuras vadītāji vienojušies, vienā automašīna nobraukusi no ceļa.

Atgādinām, ka autovadītājiem jābūt vērgiem, jo meža dzīvnieku

uzvedība nav paredzama. Jebkurā diennakts laikā tie var izskriet uz braucamās daļas, īpaši mežainos apvidos un tajos posmos, kur attālumš starp ceļa nomali un kokiem ir neliels.

Kuldīgas iecirknī satiksmes uzraudzības rotas darbinieki sākuši trīs administratīvos procesus par transportlīdzekļa vadīšanu, proti, kāda sieviete Kuldīgas novadā ar velosipēdu braukusi 1,6 promiļu reibumā, līdzīgi vīrietis Skrundas novadā – 2,71 promiļu reibumā, bet vīrietis Kuldīgā ar automašīnu *Opel* – 0,88 promiļu reibumā.

Suns atrod narkotiskās vielas

Valsts policijas (VP) Kuldīgas iecirkņa kriminālpolicijas nodaļa augusta beigās Kuldīgas novadā, rīkojot sankcionētu kratīšanu divu personu īpašumos, atrada un izņēma narkotiskās vielas.

Kratīšana trīs īpašumos notika sadarbībā ar VP speciālo uzdevumu bataljona Kurzemes amatpersonām, Robežsardzes Ventspilī pārvaldes kinologu un suni.

Kādā automašīnā un divu vīriešu dzīvesvietā suns norādīja, kur tiek glabāts hašišs un marihuāna. Izņemtās vielas nosūtītas ekspertīzei, lai noteiktu daudzumu un

sastāvu. Tāpat izņemtas cigaretes bez Latvijas akcīzes markām. Viens vīrietis iepriekš policijas redzeslokā jau nonācis par cietiem likumpārkāpumiem. Abiem noteikti ar brīvības atņemšanu nesaistīti drošības līdzekļi.

Kriminālpolicija izmeklēšanu turpina, informē VP Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste Madara Šeršņova. Saskaņā ar Krimināllikumu sods par šādu noziegumu ir brīvības atņemšana līdz trim gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods un probācijas uzraudzība līdz trim gadiem.

Slēdz līgumu par lauku ceļiem

11 Kuldīgas novada pagastos par budžeta naudu ceļi tiks atjaunoti ap 19 km garumā.

Domes priekšsēdes vietnieks Viktors Gotfridsons par šiem darbiem parakstījis līgumu ar būvfirmām *AD būve* un *Saldus ceļinieks*. Paredzēts četrus pagastos atjaunot grants ceļus, piecos – paveikt dubulto virsmas apstrādi, bet divos pagastos atsevišķos posmos atjaunot asfaltu. Visi darbi izmaksās gandrīz 500 tūkstošus eiro (bez PVN). Būvdarbu veicēji noskaidroti pašvaldības iepirkumā, kurā saņemti septiņi piedāvājumi.

Līdz ar to tiks salaboti vairāk nekā 3 km Kabilē (grants ceļā Jaunpēdznīki–Dzeguzes), pusotrs kilometrs Laidos (Kallēji–Biezaiši), gandrīz 6,5 km Turlavā (Turlava–Alkšņi), kā arī divi ceļa posmi Vārmē: 2100 m (Krodziņš–Zīlītes) un 1620 m (Zvaigznes–Ābeles–Pavasari). Šajos pagastos strādās *AD būve*. Līguma summa ir 270 tūkstoši eiro (bez PVN).

Savukārt *Saldus ceļinieks* piecos pagastos grants ceļiem virsmu dubulti apstrādās par 167 tūkstošiem eiro (bez PVN): Dārza ielā (70 m) un Vārpu

ceļā (100 m) Ēdolē, Rūpnīcas ceļā (450 m) Kurmālē, Kuldīgas un Mēmajā ielā (880 m) Rendā, Vetklīnīkas–Paleju (100 m) un Kalnmuižas ceļā (400 m) Rumbas pagastā, Dārza un Līvānu ceļā (1213 m) Snēpelē. *Saldus ceļinieks* arī atjaunos asfaltu Padurē un Īvandē gandrīz par 60 tūkstošiem eiro. Tas tiks darīts Muižas alejā Īvandē (400 m) un Padures Keramikas pagalma caurbrauktuvē (270 m), kā arī ceļā Veckuldīga–Padures darbnīcas (520 m).

Daina Tafelberga

Sociālajiem darbiniekiem par HIV

Otrdien, 8. septembrī, Kuldīgas sociālajā dienestā notiks seminārs *Sociālais darbs un HIV – izaicinājums, iespējas un atbalsts*. Uz to aicināti nozāres speciālisti arī no Saldus, Skrundas, Brocēniem, Kandavas un Alsungas.

Divas nevalstiskās organizācijas, kas darbojas HIV/AIDS ierobežošanā – pacientu atbalsta biedrība *Agihas* un biedrība *Baltijas HIV asociācija* –, ir apvienojušās spēkus, lai vairotu sabiedrības zināšanas par HIV.

Seminārs ir bezmaksas, tiks izsniegts apliecinājums par tē-

mas apguvi sešās akadēmiskajās stundās. Latvijā ir augsta HIV izplatība, rēķinot pret valsts iedzīvotāju skaitu, – kopējais zināmo pacientu skaits jau pārsniedz 6000. Ik gadu tiek konstatēts vairāk nekā 300 jaunu gadījumu, informē Baltijas HIV asociācijas valdes priekšsēde Inga Upmace.

Ēdolē pasta strādās stundu dienā

No 30. septembra Ēdolē visi pasta pakalpojumi Dārza ielā 6 katru darbdienu tiks sniegti no 10.00 līdz 11.00. Otra iespēja – iedzīvotāji no pastnieka varēs tos saņemt savā dzīvesvietā.

Latvijas Pasta vecākā sabiedrisko attiecību projektu vadītāja Vīneta Danielsone informē, ka Ēdoles nodaļas modelis tiek mainīts zemā pieprasījuma dēļ,

jo ik gadu radot vairāk nekā 6100 eiro zaudējumus.

Tāpat kā līdz šim pastā būs pieejami visi līdzšinējie pakalpojumi. Ar pastnieka starpniecību var arī izņemt skaidru naudu no PNS konta. Tas jāpiesaka pa tālr. 67008001 vai 27008001. Pārējos pakalpojumus dzīvesvietā var pieteikt pa tālr. 23281720.

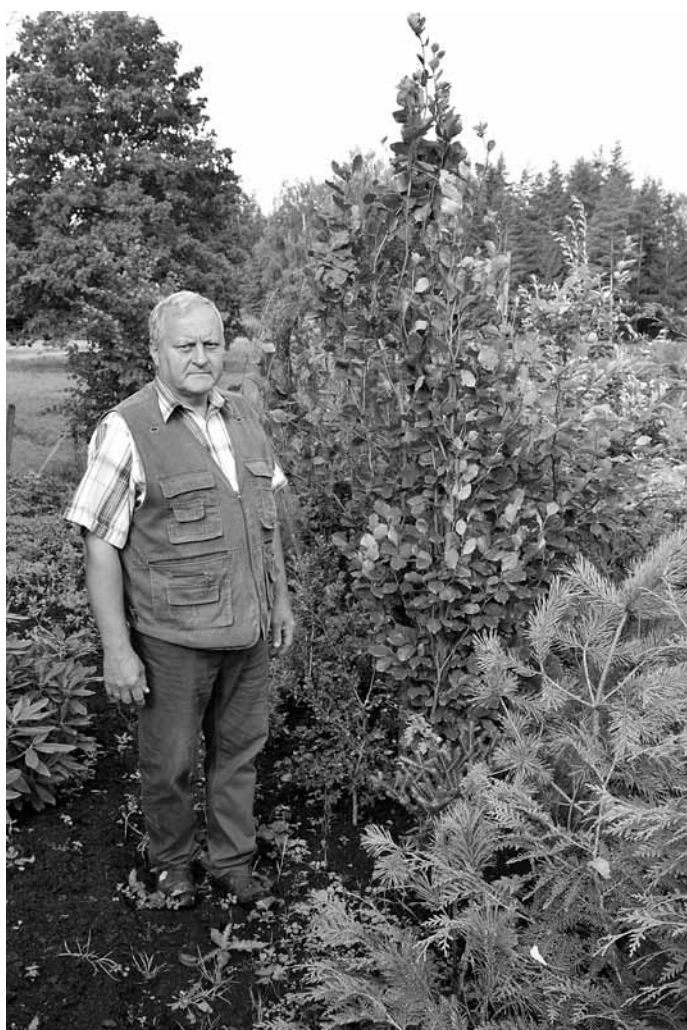
Saņemot aicinājumu izņemt

sūtījumu, Ēdoles iedzīvotāji var bezmaksas saņemšanu pieteikt pastā pa tālr. 67008001, 27008001 vai 25700008 un norādīt datumu, kurā vēlas saņemt. Savukārt, apmeklējot Alsungas pasta nodaļu Raiņa ielā 2, bez pieteikuma sūtījumu var saņemt no pirmdienas līdz piektdienai no 8.00 līdz 15.00.

Jana Sūrums

Robežu aizvēršana deva atspaidu

Laidu pagasta *Jaunbrēdiķu* mājās jau gadu desmitiem saimnieko Jānis Lepsis, kurš turpina tēva savulaik iesākto – kopj dendrāriju, kas izveidots 50. gadu beigās, audzē dažādu dekoratīvo koku un krūmu stādus. Par spīti sarežģītajam laikam viņš uz šīgada nebūšanām ar vīrusu atskatās ar pozitīvismu.

Kā atzīst Jānis Lepsis, robežu slēgšana pandēmijas laikā pierādīja, ka vairāk jāatbalsta vietējie uzņēmēji, jo lēto stādu ievēšana no kaimiņzemēm tos iznīcina. Kā robežas aizvērtas, tā saimniecībā sācies uzplaukums.

„Ārkārtējā situācija pierādīja, ka pašiem latviešiem jāsāk strādāt, nevis par lētu naudu viss jāieved no ārzemēm.”

Stādaudzētava un dendrārijs Laidu pagasta *Jaunbrēdiķos* iekārtots 1958. gadā bijušajā Aizputes MRS dekoratīvo koku audzētavā.

STĀDU KOLEKCIONĀRS

Padomju laikos *Jaunbrēdiķos* ierīkota dekoratīvo koku stādaudzētava, kurā savesti dažādi paraugi: gan parasti, kādi redzami Latvijas ainavā, gan ekskluzīvi, kādus kārotu ikviens dendrārija īpašnieks. Tas arī licis šajā jomā darboties. Tirgoties ar stādiem Jānis sācis, būdams sešus gadus vecs puika, un pirmie stādi bijuši mārpuķītes. Tā pamazām iegājies, un nu jau pircēji pie J.Lepša pēc stādiem braucot vairākās paaudzēs gan no Ventpils, gan Jelgavas. Saimnieka politika ir tāda, ka uz tirgu viņš nebrauc – tad ar pārvadāšanu ir klapatas, jo tirdzniecībā viņam ir vairāk nekā 100 šķirņu stādu. Piedāvājumā ir no rododendriem līdz dažādu veidu un krāsu

skujeņiem, arī dažādas kļavas un citi koki, krūmi. Braukšana uz tirgu vairs neesot rentabla, jo pircēji stādus meklē cauru gadu un paši brauc pakal.

Saimnieks *Kurzemniekam* atrāda iekoptos laukus, kuros atrodams gan tas, kas aug tirgošanai, gan tas, ko nekad projām nedotu. Lai arī pēdējos gados ar veselību bijis švaki, kopšana turpinās. Par sevi Jānis saka: viņš ir stādu kolekcionārs, kurš vienkopus vāc to, kas pašam patīk.

PANDĒMIJAS PLUSI

„Jāsaka, ka Covid-19 pandēmija mums deva iespēju,” atzīst J.Lepsis. „Kad aizvēra robežu, sākās pircēju pieplūdums. Spekulanti vairs nevarēja lētos stādus ievest.

Tad arī varēja redzēt, kurš ir audzētājs, bet kurš – spekulants.”

Jānis secina: tik labi kā šogad viņam nav klājies kopš 2008. gada. Šī pavasara uzplaukums klientu loku krietni paplašinājis, jo runas par stādaudzētavu kļūst no mutes mutē. Kā piemērs tiek minēti cilvēki no Talsiem, kuri atbraukuši pēc stādiem, pēcāk ieradušies arī viņu kaimiņi, kuriem par izvēli pastāstīts. Kā saka audzētavas īpašnieks, ārkārtējā situācija pierādīja, ka pašiem latviešiem jāsāk strādāt, nevis par lētu naudu viss jāieved no ārzemēm.

Pieprasījums ir dažāds. Standartā visi grib tūjas, ko izmanto dzīvžogiem, bet to audzēšana Jānim apnikusi, jo vairāk patīk zemāki un dekoratīvāki krūmi. „Paska-

tieties Olainē vai Jelgavā! Lielākā daļa māju no apkaimes norobežotas ar tūjām,” skaidro J.Lepsis. „Pēc kā tas izskatās? Pēc kazarmām!” Dzīvžogam ļoti labi izskatīties parastā egle. Tikai mīnuss tas, ka tā aug lēni un ir kārtīgi jāveido – trapeces veidā no apakšas uz augšu, lai apakšas zariem klāt tiek saule. Dendrārija īpašnieks vēl piemin, ka klientu klasiskā kļūda – dzīvžogiem viņi iegādājas Kanādas īvi. Vasarā smuki zaļa, bet ziemā kļūst brūna. Tad cilvēkiem liekas, ka tā ir beigta, un stāds tiek izmests.

Šogad J.Lepsim jau aizrunāti visi stādi, kas ir sastādīti, un tas nozīmē: lai arī daudzās jomās šis gads bijis grūts un pat dramatisks, *Jaunbrēdiķu* saimniecībai tas ir ar plusa zīmi.

Bažijas par skolēnu vešanu

Jaunais mācību gads visās Latvijas skolās sācies ne tā kā parasti, jo, lai izvairītos no Covid-19, spēkā ir stingri ierobežojumi. Laidu pamatskolā identificēts tāds risks, kas visu piesardzību var padarīt neefektīvu.

Skolas direktore Elita Tisjaka saka: jā, šis būs īpašs gads. Laidos salīdzinājumā ar lielajām skolām ierobežojumus ievērot ir vieglāk, jo te mācās 58 skolēni. Ar distancēšanos, telpu dezinficēšanu galā varēs tikt, bet izgaismojusies cita problēma – skolēnu pārvadāšana. Bērni, kuri te mācās, nāk no viensētām četrās apdzīvotās vietās – Valtaiķos, Sermītē, Vangā un Laidos, no attālākajām viņus šurp atgādā transports, ko izmanto arī citi. „Ja autobusus ir arī citas personas, ne vien skolēni un skolas darbinieki, tad ir risks,” atzīst E.Tisjaka. „Par to ir lielākais satraukums, jo bērni pēc tam nonāk skolā.”

Viņa atzīst, ka skolēni, tiklīdz ienāk telpās, nonāk mācību iestādes atbildības zonā. Darbinieki cenšas visu izdarīt tā, kā ir noteikts: izstrādāts skolēnu plūsmu plāns, pārdomātas ēdināšanas iespējas, darbība starpbrīžos. Bet pārvadāšana gan radot bažas. Ja transportā būs kaut viens apslimis cilvēks, problēmas radīsies daudziem. Viņa piekrīt publiski izskanējušajam, ka skolām uzlikts liels slogs un atbildība, bet jābūt vecāku līdzatbildībai, un ar tiem skolas vadība runājusi arī par drošību. Skaidrs, ka mācību gads ir tikai sācies un būs jāvēro, kā situācija attīstīsies.

Kurzemnieks sazinājās ar Laidu pagasta pārvaldes vadītāju Andri Neilandu, kurš no atvaļinājuma darbā atgriezās šodien, un noskaidroja, ka sarunas ar skolas direktori par transportu skolēniem jau bijušas un tuvākajā laikā jautājums tiks nokārtots.

Laidu pamatskola ir gatava skolēniem sagādāt drošu vidi, lai no saslimšanas Covid-19 izvairītos, bet bažas radot audzēkņu nogādāšana uz mācību iestādi.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Sportiskā un radošā direktore

„Kā vidzemiecei man sākumā bija ļoti grūti šeit iedzīvoties. Domāju: nostrādāšu obligātos divus gadus un mudīgi prom. Bet pa to laiku tā sadraudzējos, ka vairs nevarēju aiziet,” atzīst Nīkrāces pamatskolas direktore ANITA SEBEŽA. Nu jau vairāk nekā 40 gadus viņa ir tieši Kurzemes, īpaši Skrundas novada, patriote.

Kā no Latvijas otras malas nonācāt Kurzemē?

Dzimu un augu Gulbenes novada Rankā. Dzimtās mājas jau agri atstāju, jo aizgāju uz Cēsu vidusskolu, kas tagad ir ģimnāzijas statusā. Turp gāju tāpēc, ka tajā skolā mācīja slēpošanu – tā man ļoti patika. Pēc vidusskolas iestājos toreizējā Fizikālās kultūras institūtā. Man paveicās arī ķīmija, biju pat sadomājusies kļūt par ķīmijas skolotāju, bet sports guva virsroku. Pēc institūta norīkojumu sadalē lielas izvēles padomju laikā jau nebija – Skrundas vidusskola bija palikusi vienīgā. Mani brīdināja, ka tur pārsvarā trenējas volejbolā, bet mana specializācija bija slēpošana. Nu, nekas, gan jau arī to pratīšu. Kurzemē sniegs bija reti. Bet te atnāca trakā Anita un gribēja mācīt slēpošanu! Kad satiekamies skolas salidojumos, daudzi mani audzēkņi atceras, ka vispār jau bijis interesanti, kaut smaukties manās stundās nevarēja: es vienmēr viņiem biju priekšā.

Vai ar kurzemnieku dabu ātri apradāt?

Sākums nebija viegls – pierast bija grūti. Taisnība, ka Kurzemē cilvēki tomēr citādāki nekā Vidzemē. Ne jau nu sliktāki, vienkārši citādāki. Ja esi audzis vienā vietā, citā uzreiz tā nevar iedzīvoties. Vidzemnieki lietas uztver atšķirīgāk. Es, protams, nezinu, kā būtu otrādi – ja no Kurzemes uz Vidzemes tālo galu jāpārceļas. Šodien sabiedrība gan kļuvusi tāda atvērtāka. Mazliet manī ir arī latgalietes asinis – Latgale jau netālu no dzimtās vietas ir.

Skrundas vidusskolā man pirmajā audzināmajā klasē bija brīnišķīgi bērni un ļoti jauki vecāki – sadraudzējami. Pēc obligātajiem diviem gadiem varēju atgriezties Cēsīs, bet te jau bija tā iepaticies, ka paliku uz visu mūžu.

Vai sevi par vidzemnieci vairs nesaucat?

Visa ģimene man tagad ir šeit. Vīrs Aivars ir no Gulbenes puses (red. – Aivars Sebežs ir uzņēmējs kūdras izstrādē, Skrundas novada domes deputāts). Kādu laiku viņš ar mammu dzīvojis Liepājā, tomēr dzimtā vieta un visi radi ir Vidzemē. Satiekamies zaļumballē Rankā. Aivars aizgāja armijā; kad atgriezās, es jau biju šeit. Un arī viņš pārcēlās. Nesen meita Aija ar vīru un diviem bērniem atgriezās no Anglijas. Jādomā, ka uz visiem laikiem. Arī Aija sākumā uz skolotājiem gāja – iestājās matemātiķos. Labi pabeidza pirmo kursu, tad pārdomāja, ka tā tomēr nav profesija viņai. Izstudēja arhitektūru. Man prieks, ka abi bērni tagad ies mūsu skoliņā Nīkrācē: mazmeitiņa – rotaļu grupā, mazdēliņš sāk mācīties 1. klasē. Dēla Jāņa ģimenē aug trīs bērni, un viņš strādā pie tēva.

Cik ilgi nostrādājat Skrundas vidusskolā?

Kādus 10 gadus, tad aizgāju uz toreizējo Skrundas lauksaimniecības skolu, kas vēlāk pārtapa par arodskolu, tad to pārsauca par profesionālo vidusskolu, līdz pirms pieciem gadiem likvidēja. Arī arodskolā aptuveni 20 gadus pavadīju. Tur atkal cita pieredze – strādāju par mācību daļas vadītāju. Pieņemt direktora vietu Nīkrāces pamatskolā varbūt

„Mana pārliecība: vismaz jāmēģina darīt. Izdosies, neizdosies, bet nebūs pārmetumu sev,” teic Nīkrāces pamatskolas direktore Anita Sebeža.

bija sagādīšanās, varbūt izaicinājums. Toreiz Skrundas pašvaldību vadīja Nellija Kleinberga, un iepriekšējā direktore bija pārcēlusies uz ārzemēm. Tajā gadā arodskola vēl pastāvēja, bet bija skaidrs, ka slēgs. Nellija piezvanīja, vai tiešām negribu tajā vietā nākt. Runāju ar ģimeni, ko darīt. Vīrs un bērni teica, lai mēģinot. Tad arī es piekritu. Ja Nellija nebūtu aicinājusi, diez vai pati pieteiktos. Un sazin, kā dzīve izvērstos, ko tad darītu. Nav jau viegli būt vadītājam. Brīžiem liekas, ka es tomēr labāk strādātu par skolotāju, nevis vadītāju, uz kura pleciem gulstas visas problēmas. Skolēni man reizēm saka: „Vai, mēs arī gribētu būt direktori!” Atbildu bērniem, ka tas darbs tomēr nav tik viegls, kā no malas izskatās. Nav tā, ka direktors tikai staigā

pa skolu un komandē citus. **Īpaši grūti ir laikos, kad vīrs mazajam lauku skolām karājas Damokla zobens – likvidācijas drauds nepietiekama skolēnu skaita dēļ?**

Par to ļoti piedomājam ik brīdī. Vēl jau dzīvojam: iesaistāmies projektos, esam licencējuši tālmācību, esam ekoskola. Man ir ļoti labs kolektīvs – īsta komanda, kurā visi cīnās par skolas pastāvēšanu un izaugsmi. Grūts bija pandēmijas laiks, taču jāatzīst, ka skolotāji arī paši daudz iemācījās. Būtībā tas palīdzēja saprast, ko nozīmē tālmācība,

un tagad būs vieglāk šo programmu īstenot. Vienlaikus no bērniem dzirdēju, ka viņi tomēr grib atpakaļ. Salīdzinot ar pilsētas skolām, laukos vide ir mierīgāka, patīkamāka, te ar bērniem čubinās vairāk nekā tādā mācību iestādē, kur klasē minimums ir 30 skolēnu.

Vai tā ir lauku skolu privilēģija?

Atnāca mums uz skolu jauna meitene, kas par skolotāju vēl tikai mācās. Kā viņa priecājās, cik šeit forša vieta – nemaz neliekoties, ka ir parasta skola. Izskatoties kā privātskola. Tikko bija iepazīties jaunie Lēnu muižas īpašnieki – nav vietējie. Arī viņi pārsteigti par skolas iekārtojumu, gaisotni. Tas nav vienīgi mans nopelns, tas ir visa kolektīva darbs. Man rodas visādas trakas idejas, bet kolēģi, arī bērnu vecāki palīdz tās īstenot. Nu jau arī viņus esmu ar radošu domāšanu aplīpinājusi.

Un vai ne reizi nav saņemts atteikums: sak', ko tu te trako ar tām dullajām idejām? Vai nepietiek, ka tiek izpildīta obligātā izglītības programma?

Bet man neviens vēl tā nav paprasījis! Visi saprot, ka nedrīkst nolaist rokas, ka pašiem vien jācīnās. Un jādomā tālāk, ko var izdarīt vēl. Vīrs saka: „Tu jau laikam nekad nebeigsi skolā strādāt.” Kaut kad būs jābeidz – kad ieraudzīšu sev vietnieku.

„Diemžēl nevaram savus skolotājus pietiekami atalgot kā pilsētās. Taču ir gandarījums, redzot, ka mana komanda uz darbu nāk ar prieku.”

Vai bijuši brīži, kad sportiskajai Anitai tomēr pietrūkst enerģijas? Kā to atgūstat?

To dod ģimene, kas ļoti atbalsta un uzmundrina. Domāju, ka bez ģimenes atbalsta ir tikpat kā neiespējami ko sasniegt. Vīrs un bērni, kad mazi vēl bija, daudzās ekskursijās brauca līdz. Nemaz nemāku noformulēt, kur rodu enerģiju. Ir reizes, kad pamostos un saku sev: „Pietiek, Anita! Jābeidz.” Bet, kad aizbraucu uz skolu, satiekos ar kolēģiem, vecākiem, bērniem, tad saprotu, ka jāturpina. Jādarbojas un jāskrien līdz. Protams, nav vairs spēka kā jaunībā. Man gan citi saka: „Ko tad tu, Anita? Tev jau savos 66 vēl ir sportiska veselība!” Taču sportā vēl vairāk veselību var saiegt. Tomēr nav ko gausties – tas neko nedos.

Vai skolas direktorei pietiek laika ģimenei, lai atdarītu par atbalstu?

Visiem jāatrod laiks. Man ir vēl viens bērns (smejas). Pirms kāda laika paņēmu čehu vilku sunīti – tā ir pilnveidota vācu aitu suņu šķirne. Nu man ir vēl vairāk darba. Tagad Darinai pusgads. Vārdu ielika Anglijas mazbērni, jo tad meitas ģimene vēl dzīvoja ārzemēs. Vajadzēja, lai sāktos ar burtu D. Izdomāja Darinu kā dāvanu. Tad nu vecumdienās man ir dāvana! Pirms sešiem gadiem no Maskavas atvedu Austrumeiropas vācu aitu suni Nīkutu. Smuks puika izaudzis! Visi aitu suņi ir sabiedriski, draudzīgi, bet čehu vilks ir īsts dabas suns. Latvijā tāda šķirne nav diez ko populāra. Šādiem suņiem vajag dabu, brīvību. Dzīvojam privātā mājā ārpus centra, gandrīz blakus ir suņu apmācību laukums. Pamēģināju – mācās suņi, mācos es. Visa ģimene mācās. Suņi man patikuši, kopš sevi atceiros. Visus neatkarīgi no šķirnes varētu mājās savest. Ģimenei tomēr vairāk vilkveidīgā patīk. To tad arī respektēju.

Ar kādām izjūtām šogad sagaidājat 1. septembri?

Tā vienmēr bijusi forša diena! No jauna satiekas skolotāji, bērni, vecāki. Ir vēl Covid-19 ierobežojumi, bet mums atkal tā lauku prioritāte: arī liels pagalmis un dārzs, klasēs maz skolēnu – distancei vietas pietiek. Tikko mums bija seminārs, kurā izskanēja atziņa: lielās skolās nav iespējams tas, ko šodien var izdarīt laukos. Diemžēl nevaram savus skolotājus pietiekami atalgot kā pilsētās. Taču ir gandarījums, redzot, ka mana komanda uz darbu nāk ar prieku.

„Nav tā, ka direktors tikai staigā pa skolu un komandē citus.”

„Kurzemē cilvēki tomēr citādāki nekā Vidzemē. Ne jau nu sliktāki. Vienkārši citādāki.”

Kas bērnam jāzina par naudu

Koprades telpa *Metro Coworking* Kuldīga kopā ar pašvaldību šajā vasarā radīja piecu lekciju ciklu vecākiem *Kā izaudzināt laimīgu un veselu bērnu?*, kura mērķis bija atklāt svarīgus aspektus bērnu audzināšanā, kas vēlāk palīdzētu uzlabot viņa emocionālo un fizisko stāvokli, kā arī attiecības ar vecākiem. Jau minētajā lekcijā par naudu trīs bērnu tēvs, uzņēmējs Intars Šupiņš un labdarības kustības *Iepriecini bērna sirdi!* vadītāja Aiga Šlitere, kurai ir pieredze darbā ar vairāk nekā 30 ģimenēm un 70 bērniem, dalījās novērojumos un ieteikumos. Vecāki uzzināja praktiskus padomus, kā bērniem vairot izpratni par naudu un tās lietojumu.

PAMATI JĀIELIEK MAZOTNĒ

A.Šlitere uzsver, ka bērnam jāsaprot, kādēļ vecāki strādā, kā tēriņus plānot un kādi ir naudas sniegtie ieguvumi, tāpēc vecākiem par šīm tēmām jārunā jau laikus: „Mēs ar Intaru reprezentējam divas ģimenes, kas vēlas dalīties ar dzīves prasmēm. Mēs paši esam tā paauzde, ar kuru bērniībā par naudu nerunāja, – visu mācījāmies paši. Tagad mūsu uzdevums ir bērnu laikus sagatavot dzīvei, sniegt šīs zināšanas un iemaņas. Tas ir svarīgi, lai, sasniedzot pusaudžu vecumu, jaunais cilvēks jau apzinātos, kas viņš ir, un būtu patstāvīgs.”

Swedbank Finanšu institūta eksperte Evija Kropa uzsver, ka zināt par naudu ir tikpat svarīgi kā apgūt jebkuru citu priekšmetu skolā: „Gribam to vai ne, bet nauda ir neatņemama mūsu dzīves daļa. Finanšu pratība jāapgūst jau agrīnā vecumā. Jo agrāk mācāmies gudri ar to apieties, jo vieglāk realizēt savas ieceres. Tāpēc jau no mazotnes gluži tāpat kā matemātiku, svešvalodu vai ģeogrāfiju varam mācīt izprast naudu un tās vērtību, lai pieaugot bērni būtu veiksmīgi arī naudas lietās.”

A.Šlitere stāsta, ka trīs gadu vecumā bērns iemācās atšķirt lielumus un saprot, ko nozīmē izdarīt izvēli. Četri līdz pieci gadi ir tas vecums, kad viņš saprot, ka veikalā kaut kas jānodod pretī un nevar vienkārši paņemt preci un aiziet. Ja bērns saņem visu, ko paprasa, vēlāk izdarīt izvēles būs grūti. Bieži vien tieši informācijas trūkuma dēļ bērns naudas jēgu neizprot.

E.Kropa stāsta: „Ģimenē bērns pirmo reizi sastopas ar naudu, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai sarunās par to iesaistītu arī viņu. Naudas vērtības izpratne sākas ar ikdienišķām sarunām, piemēram, kāpēc vecākiem jānodod uz darbu, kāpēc nevaram iegādāties tādu pašu auto kā kaimiņiem, kāpēc nevajag lieki tērēt elektrību vai ūdeni.” I.Šupiņš piemin, ka bērnam svarīgi saprast attiecību starp ienākumiem un izdevumiem: „Arī manā ģimenē ir pieredze ar parādiem, kaut

Bērnam jāzina, ka arī viņš ir atbildīgs par naudu un ka viņš ir daļa no komandas, ko veido ģimene.

gan esam uzņēmēji. Reti kurš aizdomājas, ka jātērē mazāk, nekā cilvēks saņem. Visbiežāk dzīvojam pēc principa: pieaug atalgojums – pieaug tēriņi. Bet tas nav gluži pareizi. Bērnam tas jāzina.”

IEMĀCĪS TIKAI TO, KO DARA PAŠI

Lai veicinātu izpratni par naudu, *Swedbank* Finanšu institūts piedalās skolu programmā *Dzīvei gatavs*. Bankas centrālajā ēkā Rīgā bērniem radīta interaktīva bezmaksas izglītības vieta *Finanšu laboratorija*, kā arī spēle mazāko klašu skolēniem *Mazais finansists*. Lai iedvesmotu ģimenes pievērsties budžeta plānošanai un mācītu to arī bērniem, sadarbībā ar kanālu TV3 radīts šovs *Naudas pavēlnieks*. E.Kropa uzsver, ka ir svarīgi finanšu tēmas padarīt visiem saprotamas, arī bērniem. I.Šupiņš skaidro: pat tad, ja bērnam par naudu netiek stāstīts, visbiežāk priekšstatu viņš gūst tieši ģimenē. Bērns kopā vecāku uzvedību, tostarp kļūdas: „Mēs esam tie, kas zināšanas nodod, bet, ja vecākiem pašiem nav izpratnes, nav, ko nodot tālāk. Tad bērnam rodas visai izkropļots priekšstats, jo to veido televīzijā redzētais, vienaudžu viedokļi un dažādi stereotipi. Tādā gadījumā dažādas lekcijas un semināri ir ļoti vērtīgi.”

Vecākiem jāsaprot savs finanšu pratības līmenis. A.Šlitere iesaka izvērtēt tēriņu paradumus un to, kur tie novedīs ilgtermiņā. Ja zināšanu pietrūkst, jāizglītojas pašiem un jāiesaista arī bērni: „Realitāte var būt biedējoša, tomēr, ja ieradumus izvērtēsim, tad ātrāk sāksim risināt samilzušas problēmas, kas gadiem ignorētas, lai sevi nesāpinātu. Jebkurš laiks ir labs, lai sāktu apgūt finanšu pratību, mācoties vienam vai kopā ar bērniem. Arī kļūdities ir labi, jo tikai tā varam zināšanas pārbaudīt praksē.” E.Kropa uzsver: „Bērns atspoguļojas gan mūsu labās, gan sliktās īpašības, apzinātā un neapzinātā uzvedība. Tas nozīmē, ka viņiem varēsiet iemācīt tikai to, ko darāt paši.”

PĀRTULKOT BĒRĒM SAPROTAMI

Finanšu tēma ir gana sarežģīta arī pieaugušajam, tādēļ, mācot bērnam, jāizvēlas cita pieeja. Saprotamāk būs, ja sarunās par naudu tiks iesaistītas līdzības ar kādu vienkāršāku jomu. „Vislabākais veids, kā

palīdzēt bērnam saprast naudas vērtību, ir summas pārtulkot viņam saprotamos jēdzienos – pastāstīt, cik rotaļlietu vērts ir ikmēneša komunālo pakalpojumu rēķins. Lai izskaidrotu atšķirību starp diviem un pieciem eiro, parādiet, cik daudz saldumu par katru summu var nopirkt. Šādi bērnam izdosies naudas vērtību izprast daudz vieglāk,” stāsta E.Kropa. Tāpat jācenšas bērnam ļaut par saviem pirkumiem norēķināties pašam, vēlams, skaidrā naudā. „Lai arī samaksa ar bankas karti ir ērta un vienkārša, naudas vērtības apguvei tā ir pārāk abstrakta. Pēc pirkuma kopā sarēķiniet preces cenu, samaksāto summu un izdoto atlikumu. Tas bērnam ne tikai ļaus justies lielam, bet arī sniegs iemaņas,” paskaidro E.Kropa.

„Lai arī samaksa ar bankas karti ir ērta, naudas vērtības apguvei tā ir pārāk abstrakta.”

KABATAS NAUDA UN UZKRĀJUMI

Arī naudas lietu plānošanas pamatā ir mērķu izvirzīšana. Vajadzīgo vai kāroto ne vienmēr var iegādāties uzreiz. Viena no svarīgākajām mācībām ir uz mērķi virzīties pakāpeniski – krājot. E.Kropa skaidro, ka, bērnam sasniedzot skolas vecumu, būtu jāpiesūta neliela, iepriekš norunāta nedēļas kabatas nauda: „Tai vajadzētu būt regulārai un paredzamai, lai bērns iemācītos plānošanas pamatprincipus. Mazākajiem var piesūkt mazāk un biežāk, pusaudžiem – retāk. Tāpat svarīgi ļaut ar kabatas naudu rīkoties pēc paša ieskatiem, bet, ja bērns tomēr iepērkas, jūsuprāt, nesaprātīgi, tā vietā, lai pārņemtu, pārrunājiet pirkuma cenu un kvalitāti! Labi noder uzkrājumu veidošanas

Padomi vecākiem

- Izskaidrot pašiem savus finanšu ieradumus, jo bērns tos kopēs.
- Mācīt izdarīt izvēles.
- Izstāstīt līdzības bērnam saprotamos jēdzienos (cik konfekšu vērts ir jauna soma).
- Radīt ģimenē komandas izjūtu – par naudu atbildīgi ir visi.
- Ļaut bērnam par saviem pirkumiem norēķināties pašam.
- Ļaut kļūdities un kļūdas pārrunāt.
- Regulāri izsniegt kabatas naudu un palīdzēt tēriņus plānot.
- Izvirzīt mērķus bērnam tikamas mantas iegādei.
- Veidot uzkrājumus pašiem un mācīt to arī bērnam.
- Izskaidrot procesus ar naudu saistītās dzīves jomās.

tradīcija ģimenē. Ja vecāki to nedara, būs grūti radīt interesi bērnam. Iedrošiniet viņu izklāstīt vēlmes un vienojieties par rīcību, kā to sasniegt!”

Svarīgi atcerēties krāšanas mērķa samērīgumu, it īpaši maziem bērniem, lai šis process nenogurdinātu jau pusceļā. Lielākiem bērniem ir vērtīgi stāstīt par uzkrājumiem un ieguldījumiem. Uzņēmums *Financer* salīdzina aizdevumu un noguldījumu iespējas ASV, un tā globālo partnerattiecību vadītāja Lāsma Zorgenberga uzsver, ka naudu ieguldīt nekad nav par vēlu, tomēr vēlams sākt līdz 20 gadiem: „Jaunieši domā par modi, jaunāko tālrūni, citiem *gadžetiem* un, tikai nonākot profesionālajā pasaulē, saprot, ka nauda jātaupa un jāiegulda. Jo ātrāk viņi sāks ieguldīt, jo ātrāk gūs labumu no procentiem.”

I.Šupiņš uzskata, ka svarīgi ir noteikt konkrētu krāšanas mērķi: „Var uzkrāt, bet jāsaprot, kādēļ, jo nauda bez mērķa arī bezmērķīgi tiks iztērēta.” A.Šlitere atceras, ka viņas bērniībā lielākiem pirkumiem nauda vienmēr tika krāta un reti kurš to aizņēmas. Laiki mainījušies, un ik uz stūra tiek piedāvātas kredītkartes, aizdevumi, līzings: „Kad gāju augstskolā, biju pārsteigta par kredītkartēm. Visi tās izmantoja, taču neviens nepastāstīja, kādas būs sekas. Brīžiem cilvēki aizņemas pat ļoti nevajadzīgām lietām, jo tā taču dara visi un ir grūti iet pret straumi, īpaši tad, ja nav zināšanu. Bērnam jāzina, ka viņš ir atbildīgs un ka viņš ir daļa no komandas, ko veido ģimene. Bieži vien vecākiem trūkst dzīves prasmju: tērējam naudu, kas nav mūsu, lietojam mantas, kas mums nepieder, un esam parādu jūgā kā vergi.”

„Bez krāšanas mērķa nauda arī bezmērķīgi tiks iztērēta.”

BALTKRIEVIJA. Ko zinām un ko nezinām

Ar šī raksta autori baltkrieviski IRINU NOVIKU iepazīsin iepriekšējā rudenī Rīgā, starptautiskos mediju menedžmenta kursus, ko organizēja Rīgas Ekonomikas augstskolas mediju centrs un organizācija *Fojo*.

Mums feisbukā ir izveidota draugu grupa, kurā sekojam līdzi, kas mūsu valstīs notiek, tur arī pamanījām, ka Irina arestēta. Tiesa, viņu ātri atbrīvoja, bet to, kas Baltkrievijā jāpiedzīvo un jāpārdzīvo maniem kolēģiem žurnālistiem pašlaik, vislabāk lai izstāsta Irina pati. Lūk, viņas raksts un fotogrāfijas no Grodņas.

Daiga Bitīniece

Mediju menedžmenta kursu noslēguma vakariņās Rīgā. Baltkrieve žurnāliste Irina Novika – trešā no kreisās.

„Mēs nepazinām viens otru līdz šai vasarai”

Šis populārās dziesmas vārdi baltkrieviski kļuvi pravietiski. Pirms mēneša neviens nevarēja iedomāties, cik karsts būs 2020. gada augusts un kādas sekas izraisīs prezidenta vēlēšanas. Grodņa kļuva par vienu no aktīvajiem pretestības centriem. Jau trešo nedēļu šeit katru dienu notiek protesti, nemieri rūpniecības neapstājās, un milicijas transportlīdzekļi un militārā tehnika no mūsu ielām nepazūd.

Irina Novika, Grodņas medija *Hrodna.life* speciālo projektu redaktore. Autors teksts un foto

dzirdējam milicijas furgonus, kas tuvojas cietumam.

KĀ STRĀDĀ ŽURNĀLISTI

No 9. augusta vēlēšanām pārsteigums neviens negaidīja. Tā bija absolūti standarta situācija. Pirmie nemieri izcēlās vakarā, kad vēlēšanu iecirkņos tika izlikti (vai netika izlikti) saraksti. Šādu cinisma līmeni cilvēki negaidīja! Vakara uz ielām parādījās milicijas īpašās nodaļas jeb OMON un sākās pirmie aresti.

OMON, APLENKUMI UN MILICIJAS FURGONI – GRODNAS ROTĀJUMS ŠODIEN

Mūsu redakcija atrodas Grodņas centrā. Pāri ceļam atrodas cietums. Darbdiena 10. augustā mums ievilkās līdz trijiem rītā. Centrs bija aplenkts – iziet vai izbraukt nebija iespējams. Žurnālisti viens pēc otra atgriezās redakcijā un stāstīja par masveida civiliedzīvotāju arestiem un piekautāšanu. Viņi teica, cik grūti bijis izvēlēties: filmēt OMON neģēlības vai bēgt, lai netiktu aizturēti paši. Pa redakcijas atvērtajiem logiem ik pēc 15–20 minūtēm

Mierīgā mītiņā 12. augustā mūsu žurnālistu Ruslanu Kuleviču aizturēja un nežēlīgi piekāva. Redakcijas uzdevumā viņš bija devies reizē ar sievu. Viņi kopā ar citiem žurnālistiem nostājās no protestētājiem malā, taču arī tas nepalīdzēja. Kad ieradās OMON, viņi visus sīta un meta furgonos. Ruslana sieva pēc vairākām stundām tika atbrīvota. Bet mūsu žurnālistu nākamajā dienā tiesāja un apcietināja uz desmit dienām. Pēc divām dienām viņš tika atbrīvots. Tiesu medicīniskajā ekspertīzē konstatēts, ka viņam ir galvaskausa smadzeņu trauma un lauztas abas rokas.

Jau tā mazajā redakcijā bez Ruslana mūsu ir vēl mazāk, un tas ir ļoti manāms. Tagad strādājam septiņas dienas nedēļā no tumsas līdz tumsai. Bet esam sajutuši, cik ļoti mūsu darbs ir vajadzīgs lasītājiem. Mūsu interneta medija auditorija mēneša laikā ir dubultojusies, bet abonentu skaits izdevumā *Telegram-kanal* pieaudzis desmit reizes.

DIVAS DEMOKRĀTIJAS DIENAS

Pēc skarbahām represijām un cilvēku izzenāšanas Grodņā sākās atkusnis. Aktīvistu tikās ar pilsētas administrāciju, pieprasīja pārtraukt vardarbību un ļaut cilvēkiem mītiņos pulcēties. Varas iestādes piekāpās, ļāva sapulcēties centrālajos laukumos, apgādāja ar skaņu pastiprinošu tehniku un vienreiz mītiņam pat pārraidīja pilsētas televīziju. Es Grodņā dzīvoju gandrīz 20 gadus, bet vēl nekad nebiju redzējis pilsētu tik skaistu! Tā izskatījās kā baltsarkanbalta jūra. Gājiens un mītiņš 16. augustā pulcēja aptuveni 40 tūkstošus cilvēku – tie ir apmēram 10% pilsētas iedzīvotāju. Taču demokrātija ilga tikai divas dienas. Pēc tām mierīgās darbības atkal tika aizliegta un brīvu cilvēku mītiņus nomainīja valdību atbalstošie sarkanzaļie mītiņi.

„SAMAKSĀJU SAVU CENU, MĒGINOT BŪT OBJEKTĪVA”

Uz tikšanos 22. augustā Grodņā cilvēki tika nogādāti ar dienesta autobusiem no visa apgabala. Viņu priekšā uzstāties ieradās

Lukašenko. Tur mani aizturēja par bezpilota lidaparātu. Var teikt, ka es samaksāju cenu par žurnālistikas objektivitāti. Gribēju ievērot likumu – dot vārdu abām pusēm, lai lasītāju informēšanā nebūtu neobjektivitātes. Bet bezpilota lidaparātu nosēdināja *pieklājīgi cilvēki* no prezidenta drošības dienesta, un mēs tikām nogādāti milicijā. Pēc stundas mums tehniku atdeva un pēc *profilaktiskas* sarunas mūs palaida vaļā. Drona kameras materiāli tika izdzēsti.

STREIKI TIEK APSPIESTI, PROTESTU LĪDERI IR APDRAUDĒTI

Protestu pirmajās dienās daudzas rūpniecības sāka runāt par streikiem. *Grodno Azot*, *Grodnožilstroj*, *Grodno-promstroj* un apmēram 20 citu uzņēmumu organizēja pilsētas streika komiteju. Bet vadība nekavējoties sāka strādnieku protestus apspiest. Jā, streiki ir jūsu tiesības, bet tiem jābūt saskaņā ar likumu, citādi tā ir sabotāža un krimināllieta, viņi teica. Pēc tam nāca psiholoģisks spie-

diens un šantāža, izmantojot anonīmus tārpu zvanus un mesendžeru. Vieniem draudēja nodarīt kaitējumu bērniem, citus atlaist no darba. Internetā sāka parādīties tenkas un apmelojumi: viņš ņem kukuļus, šī ir prostitūta utt.

„KATRU DIENU!”

Trešā nedēļa pēc vēlēšanām bija sprints un ierobežota. Pirmo dienu brutālitate vairs nav. Tiesa, es nezinu – jau nav vai vēl nav. Tagad cilvēki tiek aizturēti pēc mītiņiem pa vienam no malas vai izsaukti uz izmeklēšanas komiteju par piedalīšanos nesankcionētos masu pasākumos, tiek uzlikts naudas sods. Bet katru dienu joprojām notiek mierīgi protesti. Mani pārsteidz cilvēku radošums un atbildība par savu pilsētu. Mītiņu dalībnieki nāk izsūtos kreklos, ar apgleznotām sejām, zīmē plakātus un taisa baneerus. Pēc *aizliegtajiem mītiņiem* viņi paši vienmēr sakopj tikšanās vietas. Pirmo dienu cīforija ir pagājusi, bet neatlaidība saglabājas un pat stiprinās. Cilvēki joprojām pieprasa prezidenta atkāpšanos un godīgas vēlēšanas.

/Kā Grodņa cīnās par savām balsīm un brīvo Baltkrieviju/

Lielie uzņēmumi Baltkrievijā ir spēcīgi? Mīts

„Baltkrievijas ekonomisko situāciju no dziļās krīzes var glābt tikai ārējā finansālā palīdzība jeb lielā austrumu kaimiņa atbalsts,” skaidro ekonomikas zinātnu doktors Edgars Volskis.

BANKAS SAMAZINA KREDITĒŠANU

„Ekonomiskais stāvoklis šajā kaimiņu valstī ir diezgan bēdīgs. Pirmie signāli par to valsts lielākajos uzņēmumos parādījās jau pavasarī,” stāsta E.Volskis. „Virknei ir problēmas ar likviditātes un rentabilitātes rādītājiem. Ņemot vērā parādu nastu, kas uzlikta no bankām, un virkni projektu, kas tiek pārkreditēti, tas šos uzņēmumus neparāda labā situācijā. Kad sākās kovidā krīze, daudzās apkārtējās valstīs Eiropas Savienībā un arī Krievijā valdība izstrādāja atbalsta mehānismus, kā uzņēmumiem to pārvarēt. Baltkrievijā atbalsta pakete bija diezgan vāja.

Otrs signāls par ekonomikas sliktu situāciju parādījās tad, kad sākās

politiskie nemieri. Daudzos lielos uzņēmumos darbība apstājās, un tas likumsakarīgi rada sekas. Pēdējo nedēļu laikā vairākas Baltkrievijas bankas un šodien (1. septembrī – aut.) arī *Belarusbank* – viena no lielākajām – paziņoja par ierobežojumiem kredītēšanas operācijām. Tas liecina, ka valstī samazinās apgrozāmie līdzekļi un to ilgtermiņa pieejamība. Kopumā tas signalizē, ka valsts ekonomikai tuvojas ļoti nopietna krīze.”

SUBSIDĒJA AUSTRUMU KAIMIŅŠ

E.Volskis skaidro, ka Baltkrievijas ekonomika lielā mērā atkarīga no turpmākajiem Krievijas politiskajiem lēmumiem: „Baltkrievija meklē veidus, kā ārējos parādus pārfinansēt, lai valstī būtu naudas plūsma, cilvēkiem varētu izmaksāt algas un citus maksājumus, kas saistās ar tekošo bilanci ekonomikā. Kādreiz Krievija finansēs Baltkrievijā ievēlētā jeb veica tā saukto manevrus ar naftas un gāzes tarifu. Ekonomiku subsidēja austrumu kaimiņš. Bet tagad virkne lielu uzņēmumu, kuriem kredīti piešķirti vietējā tirgū un no rietumu bankām, ir tuvu maksātnespējai. Lielākā problēma, ka tie tiek pārvaldīti ar tādu metodiku, kādu izmantoja 30 un vairāk gadu iepriekš. Līdz ar to tie ir neefektīvi, parādu nasta – liela. Stāsti par augošiem uzņēmumiem ne

viemēr ir patiesi. Cilvēkiem darbs ir, bet tas ir tāpēc, ka darbavietas tiek subsidētas.”

Lielā naftas pārstrādes uzņēmumi tur tiešā veidā ir atkarīgi no Krievijas: *Naftan*, kas atrodas netālu no Latvijas robežas, un Moziras naftas pārstrādes rūpnīca Baltkrievijas dienvidos. Tagad svarīgi, kādu politiku piekops Krievija: vai spēš Baltkrieviju no ārējiem parādiem atbrīvot, vai piedāvās naftu un gāzi par pazeminātu tarifu. Tikai tā, ekonomiku subsidējot, Baltkrievija izķepurosies. Ja tas tiks aizkavēts, pastāv iespēja, ka burbulis plīst, un ekonomika izjutīs nopietnas problēmas.”

LATVIJA IZJUTĪS TRANZĪTĀ

Vēl viens sliktās ekonomikas rādītājs: līdz ar politisko situāciju daudzi privātie uzņēmumi ar ārvalstu investīcijām ir paziņojuši, ka meklēs iespēju, kā savu kapitālu Baltkrievijas izvest. „Tie ir lieli IT uzņēmumi, kas tur darbojas speciāli nodokļu režīmā, kādu tiem valsts piedāvāja, lai tie būtu ieinteresēti tur ieguldīt naudu. Aiziešana nozīmētu to, ka ekonomiskā aktivitāte samazināsies,” saka E.Volskis.

„Latvijas ekonomiku šī situācija var skart tranzīta nozarē. Vienu laiku jau bijām kravu plūsmu pazaudējuši, tad tā sāka atjaunoties, bet nu atkal varētu samazināties.”

Jolanta Hercenberga

VIEDOKĻI

Cīņa starp vietējo un ārzemju kapitālu

Sergejs Smirnovs ir rīdzinieks, kurš Baltkrievijā darba dēļ nodzīvojis piecus gadus. Pirms pašiem nemieriem nolēmis atgriezties Latvijā. Kuldiģa viņš viesojas pie māsas Jelēnas Miežītes.

„Nodarbojos ar elektroniku. Latvijā padomju gados taisījām arī tādas mikroshēmas, kas izmantotas lidojumiem kosmosā. Sākumā Rīgā strādāju fabrikā *Alfa*, tad – Zinātnu akadēmijā par profesora asistentu. Beigās tur bija ļoti niecīga alga. Baltkrievijā man bija seni sakari, un es iekārtojos rūpnīcā *Integral*, izgatavoju dažādas mikroshēmas. Arī tur iepazinās ar cilvēkiem no Zinātnu akadēmijas, strādāju tur. Kad aizbraucu, man vidēja alga bija 500 dolāru, tagad – 200. Pa šiem gadiem viss kļuvis nabadzīgāks. Braukšu atpakaļ, jo jēgas nav. Turklāt ieviesta noteikta laika līgumu sistēma. Nekad nezinu, vai līgumu pagarinās. Protams, iztikšana tur ir lētāka, bet ar 200 dolāriem tas ir grūti.

Sākumā Baltkrievijā jutos brīvi,

bet šīgada jūlijā atgriezios no darba, gāju cauri parkam, apstājās autobuss, no tā izlēca omonieši, saķēra cilvēkus un aizveda nezināmā virzienā. Mani nesavāca. Kas ar šiem cilvēkiem noticis, neviens nezina. Kādu kilometru no manas dzīvesvietas ir īslaicīgās aizturēšanas izolators. Jau tad tur atradās daudz cilvēku. Pēc kā OMON vadās, cilvēkus ķerot, nav saprotams. Dažkārt šķiet, ka pēc iepriekš izveidotiem sarakstiem.

Protams, notiekošo skatos televīzijā. Man izskatās, ka notiek cīņa starp grupējumiem, kuri orientējas uz vietējo un ārzemju kapitālu. Tihanovska (Svetlana Tihanovska, opozīcijas līdere – red.), visticamāk, pārstāv ārzemju kapitāla ienākšanu. Formāli viņas piekritēju lozungi ir par labāku dzīvi, bet daudzi domā, ka situācija tikai pasliktināsies, ja viņa tiks pie varas. Ja Lukašenko paliks, būs tas pats, tikai lēnāk. Kāda ir izeja? Tai jābūt vienmēr. Vajadzīga plaša demokratizācija, bet uz to Lukašenko nav spējīgs. Vajadzīga vārda brīvība. Oficiāli Baltkrievijā ir divas valsts valodas: baltkrievu un krievu. Uzraksti pilsētā tiek rakstīti tajā valodā, kurā paši grib, tā ir arī ar dokumentiem. Skolā māca abas valodas.

Nevar teikt, ka pretošanās cīņa būtu tikai miernīlīga. Ir bijuši tādi demonstranti, kas apspiedējiem metuši pudeles ar Molotova kokteili, gaismas un trokšņa granātas. Balt-

krievi ir dažādi cilvēki, bet kopumā labestīgi. Es gan neteiktu, ka viņi gatavi diktatūru paciest ilgstošī. Otrā pasaules kara laikā tieši Baltkrievijā bija visapjomīgākā pretošanās kustība, kas vērsās pret vācu armiju.

Kāds būs rezultāts tagad, grūti pateikt. Iespējams, ka iejauksies *lielais brālīs*. Lukašenko intensīvi vada pārrunas ar Putinu.”

Nevienam nav jāiejaucas

„Tajā, kas notiek Baltkrievijā, nevienam no malas nav jāiejaucas,” uzskata Marija Leonova, kura Latvijā dzīvo kopš jaunības, daudzus gadus Kuldiģā.

Dzimtajā Baltkrievijā pēdējā laikā nav bijusi, jo uz turieni neesot, pie kā braukt, bet viņas pārliecība ir stingra: „Lukašenko pats kārtību ievieš. Viņš ir tautas ievēlēts ar lielu balsu pārsvaru, viņš arī turpinās valsti vadīt. Un tas, ka nemiernieki iet bojā, ir izrunāts.”

Inguna Spuleniece, Lailas Liepiņas un Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

Vai latvieši ir draudzīgi pret citādajiem?

Šībrīža politiskie notikumi ASV, Baltkrievijā un citur liek aizdomāties par to, cik liela nozīme ir sabiedrības integrācijai un savstarpējai iecietībai. Lai veicinātu izpratni par kultūru dažādību un to vērtību, Kurzemes NVO centrs sadarbībā ar organizāciju *Bridge 47* organizēja projektu *Through the Looking Glass* jeb *Caur palielināmo stiklu*, lai noskaidrotu, kādas ir cittautiešu domas par latviešiem un otrādi.

Ideja radās oktobrī, kad Kurzemes NVO centrs dažādās Latvijas vietās rīkoja sabiedrības saliedētības pasākumus. No ārzemniekiem, kuri pie mums uzturas vai nu Eiropas brīvprātīgajā darbā, vai cita iemesla pēc, izskanēja apgalvojumi, ka latvieši ne vienmēr ir draudzīgi, ka viņi saskārušies ar negatīvu attieksmi no vietējiem. Lai noskaidrotu, kāpēc tā un vai šāda attieksme ir likumsakarīga vai atsevišķi nejauši gadījumi, radās šis projekts. Tas ietvēra filmētas intervijas ar ārzemniekiem, latviešu aptauju internetā un nodarbību ciklu *Iepazīsti sevi un cilvēkus sev apkārt* Kuldīgā, koprades telpās *Metro Coworking*. Augustā tur notika arī noslēgums.

IESPAIDUS IZSTĀSTA INTERVIJĀS

Projekta uzmanības centrā bija programmas *Erasmus+* brīvprātīgie jaunieši, kuri Latvijā uzturas līdz vienam gadam, tie ārzemnieki, kuri mūsu valstī par mājvietu sauc vairākus gadus un ir šeit atīstījuši biznesu, kā arī ģimenes, kurās kāds ir ārzemnieks. Tika uzfilmētas videointervijas. Tajās viņi stāsta, kā un kāpēc Latvijā ieradušies, ar kādām grūtībām un aizspriedumiem nācies saskarties, kāda bijusi vietējo attieksme, kas šeit ir vispatīkamākais un vai viņi ieteiktu uz Latviju doties arī citiem.

Viens no ierakstos redzamajiem ir dānis Ole Lindkvists, kurš dzīvo Kuldīgā, vada šeit mākslas un mākslas terapijas kursu un kura sieva ir latvietē. Viņam visgrūtāk bijis pierast pie nabadzības un nesakārtotības, kas pēc dzīves Dānijā šķitusi īpaši uzkrītoša. Taču vietējo attieksme kopumā novērtēta kā pozitīva, vienīgi piebilstot, ka daudzi latvieši nemāk vai arī kautrējas runāt angļiski. Ar naidīgu attieksmi viņš nav saskāries. Vēl video redzami Glorija no Spānijas, kura kā brīvprātīgā darbojas Liepājā, brīvprātīgā Agata no Polijas un Ovidijs no Lietuvas, kuri strādā Vaiņodes vidusskolā, un daudzi citi.

KĀ TĀS IR – DZĪVOT AR SVEŠINIEKU

Vienā nodarbībā uzmanība bija pievērsta tam, lai katrs padomātu, no kurienes viņš nāk. Sākumā apmeklētāji tika lūgti uzņemēt savu ciltskoku, īpašu uzmanību pievēršot tiem dzimtas locekļiem, kuri bijuši citas tautības, ne latvieši. Pēc tam paveiktais tika parādīts. Kā izrādījās, ikvienam dalībniekam dzimtā ir

Oles un Ievas Lindkvistu darbnīcā *Māksla kā terapija* apmeklētājiem uzdots uzgleznot savu prieku.

Integrācijas pasākuma *Caur palielināmo stiklu* noslēgumā dzied bijušais Valmieras teātra aktieris Kārlis Neimanis.

pa kādam sveštautietim – tie ir vācieši, krievi, čigāni, baltkrievi, poļi, lietuvieši un citi. Pasākuma apmeklētāja Linda stāstīja, ka viņas vīrs ir angļis. Sākotnēji neesot varējusi iedomāties, kā tas ir – dzīvot ar ārzemnieku, jo viņai svarīgi, lai otrajai pusei būtu līdzīga kultūras izpratne,

lai viņš saprastu latviešu jokus, dziesmas utt. Lindai esot paveicies, jo vīrs par visu latvisko izrādot lielu interesi un pat jūtoties vairāk latvietis nekā brits. Tāpēc šai gadījumā izdevies latvisko identitāti ne tikai nezaudēt, bet arī veiksmīgi tajā iekļaut dzīvesbiedru. Linda uzskata: ārzem-

tikai pret ārzemniekiem, bet arī paši pret savu valodu un kultūru, kādas ir mūsu domas par sevi un vai tās saskan ar to priekšstatu, kas par mums rodas cittautiešiem.

Nodarbību cikls *Iepazīsti sevi un cilvēkus sev apkārt* gan nenotika, kā plānots, jo mazās atsaučības dēļ vienu pasākumu diemžēl nācies atcelt.

DZIESMAS UN MĀKSLAS TERAPIJA

Projekta noslēgums 20. augustā notika brīvā gaisotnē. Projekta vadītāja Līga Freiberga iepazīstināja ar šīs ieceres mērķiem un rezultātiem. Pēc tam ar dziesmām uzstājās Kārlis Neimanis – bijušais Valmieras teātra aktieris, kuru cilvēki vislabāk atpazīst kā Konrādu no seriāla *Viņas melo labāk*. K. Neimanis dziedāja un spēlēja ģitāru, viņa repertuārā bija dziesmas latviešu, angļu un pat norvēģu valodā. Kā pirmā tika izvēlēta Imanta Kalniņa dziesma *Elpo*, jo, kā saka Kārlis, viņam svarīga kalpošana, un, ja tu kalpo tam, kam tici, tad esi sasniedzis dzīves jēgu. To, ka viņš ir aktieris, K. Neimanis spilgti parādīja, dziedot savulaik Edgara Liepiņa izpildītās dziesmas, kā *Ķiļķēns un klimpa*, kas skāra gan stereotipus par tautībām, gan integrācijas jautājumus. Grupas *Prāta vētra* *Manas dziesmas* laikā skatītāji dziedāja līdzi, un uzstāšanās tika pabeigta ar lieliem aplausiem.

Atspirdzinājuši garu, apmeklētāji varēja nogaršot moldāvu ēdienus un vīnus. Pēc tam tie, kuri vēlējas, varēja piedalīties Ievas un Oles Lindkvistu organizētā darbnīcā *Māksla kā terapija*. O. Lindkvists ievadlekcijā stāstīja, ka māksla ir viens no veidiem, kā likt runāt dvēselei. Tika uzsvērts, ka terapijā svarīgākais nav darba tehniskais izpildījums, bet gan gleznā paustie simboli, kas norāda uz procesiem autora dvēselē. Un simboli ir katram savi – viens un tas pats priekšmets, augs vai dzīvnieks katram var nozīmēt kaut ko savu. Gleznošana ir līdzīga sapņošanai, jo arī sapņos redzam tēlus, nevis vārdus. Apmeklētāju uzdevums – uzgleznot savu prieku un pēc tam to prezentēt. Gleznas bija gan abstraktas un dziļi simboliskas, gan konkrētas un reālas. Tās varēja ņemt līdzi, lai, uz tām skatoties, domātu par savu prieku.

Aija Puzarele
Jēkaba Aleksandra
Krūmiņa foto

Fragmenti kopā ar stāstu varoņu bildēm aplūkojami koprades telpās *Metro Coworking* Kuldīgā, Liepājas ielā 8.

Ar ārzemnieku stāstiem var iepazīties Kurzemes NVO mājaslapā <https://kurzemesnvo.lv/projekts-through-the-looking-glass>.

niekam pats grūtākais ir tas, ka apprecoties viņš nonāk ārpus savas dzīvesvides, kamēr otrs joprojām ir draugu, radu lokā. Tādēļ abi pieņēmuši interesantu lēmumu – divus gadus dzīvojuši Latgalē ārpus Lindas ierastās vides, līdz ar to abi bijuši it kā vienādās pozīcijās, un tas ļoti palīdzējis dzīvesbiedram Latvijā iejusties. Tagad viņi dzīvo Kuldīgā.

Pasākumā izskanēja daudz interesantu stāstu par dzimtas locekļiem, piemēram, Liesmas vecvectēvs pēc Pirmā pasaules kara kājām atnācis mājās no Krievijas, Agritas radnieks savulaik dzīvojis kopā ar *Mērnīku laiku* autoru Reini Kaudzīti utt.

Dalībnieki tika aicināti apdomāt, kāda bijusi viņu attieksme pret ārzemniekiem agrāk, kā būtu, ja paši apprecētos ar ārzemnieku vai to izdarītu meita/dēls, mazbērni. Karsta diskusija izvērtās par to, vai bērnam, kurš dzimis jauktā ģimenē, būtu jā māca latviešu valoda, ja ģimene nedzīvo Latvijā. Šīs sarunas lika aizdomāties, kā izturamies ne

SARUNA AR JUBILĀRI

Dzimšanas dienas tradīcija – ceļojums

Pagājušajā gadā Karīna Kiršteine dzimšanas dienas ceļojumu rīkoja mēnesi vēlāk, nekā ierasts, un devās uz ASV. Attēlā – Nāves ieleja.

„Galvenais ir nezaudēt ticību saviem spēkiem, atrast dzīvē balansu, lai ir laiks gan darbam, gan ģimenei, gan sev. Pie tā man vēl jāstrādā. Tas būs nākamās desmitgades uzdevums,” saka Karīna Kiršteine, kurai 2. septembrī apritēja 30 gadu.

Pēc Kuldīgas 2. vidusskolas beigšanas Karīna vēlējas studēt ko tādu, kur pavērtos iespēja doties apmaiņas programmās uz ārzemēm. „Azarts pret ceļošanu noteikti nāk līdzī jau no dejušanas laikiem, jo kopā ar deju kolektīvu *Venta* devāmies uz starptautiskiem festivāliem. Tas arī parādīja, cik pasaule ir plaša un cik dažādas ir kultūras. Tas mani aizrāva,” saka Karīna.

Tika nolemts Rīgā, Biznesa augstskolā *Turība*, studēt Starptautiskā tūrisma fakultātē. „Aizpildīju pieteikumu, intervijā satikos ar Grieķijas viesnīcas pārstāvjiem, kas bija ieradušies Rīgā, un saņēmu priecīgo ziņu, ka esmu paņemta. Jau pavasarī devos pirmajā praksē uz Rodas salu. Strādāju restorānā par viesmīli,” atceras jubilāre. Darba bijis ļoti daudz, taču grūtībām līdzī nākuši jauni draugi, iespaidi, pozitīvas emocijas un piedzīvojumi: „Atceros, ka pirmajā gadā uz Latviju devos ar asarām acīs, jo vislielākais

piedzīvojums bija beidzies, bet jau tad zināju, ka šis ir tikai sākums.” Četros studiju gados ārpus Latvijas aizvadītas četras vasaras: divas Rodas salā, divas Kiprā.

„Tā kā mana dzimšanas diena ir septembrī, studiju laikā vienmēr to sagaidīju pie Vidusjūras. Pēc pirmā gada Latvijā ar draudzeni nopirkām lidmašīnas biļetes atpakaļ uz Kipru, jo vēlējamies aizbraukt ciemos un izbaudīt brīvdienas kā īsti tūristi, neuztraucoties, ka nākamajā dienā jānododas uz darbu. Tā arī iedibināju dzimšanas dienas tradīciju – pavadīt to ārzemēs,” saka Karīna. Pagājušajā gadā viņa ar draugiem devusies savā tālākajā braucienā uz ASV. Biļešu cena bijis svarīgs faktors, tāpēc turp lidojuši oktobrī, kad tās ir lētākas: „Tradīcijas labu mērķu vārdā var arī lauzt, un dzimšanas dienas galu galā var svinēt, kad vien vēlas!”

Viena no spilgtākajām ballītēm, kas Karīnai palikusi atmiņā, ir 18. jubileja. „Tajā laikā visi, kam

palika 18, trēja pirtis un taisīja lielos *tusīņus*. Uzaicināts bija viss deju kolektīvs un pārējie draugi. Vēl tagad atceros, kā toreiz teicu, ka nākamās šādas svinības būs uz maniem 50. Domas vēl neesmu mainījusi,” smeļ jubilāre. Šogad kovida ierobežojumu dēļ apaļie 30 tiks svinēti pavisam mierīgi, vakariņojot šaurā lokā.

Apzinoties, ka darbs tūrismā un viesmīlībā nozīmē strādāt brīvdienās un svētku dienās, Karīna izvēlējusies darbības virzienu mainīt. Kopš 2014. gada viņa dzīvo Rīgā un strādā uzņēmumā *A-birojs* par iepirkumu daļas vadītāju: „Darbs ir interesants, dinamisks. Tas ir svarīgi, jo es nevarētu sēdēt bezdarbībā, man patīk, ka visu laiku kaut kas notiek.” Nopietni par nākotni jubilāre sākusi domāt tikai pēdējos piecos gados. Līdz tam prātā vairāk bijusi dzīves baudīšana. Karīna iecerējusi no dzīves paņemt labāko, ko tā var sniegt.

Elisa Rudzīte

Karīnas Kiršteines arhīva foto

STĀRĶA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 26. augusta līdz 2. septembrim piedzimušas piecas meitenītes un četri puikas.

Bērniem doti šādi vārdi: Elīna, Emīlija, Keilija, Elīza, Elizabete, Emīls, Lauris, Artūrs un Toms.

Mātes piens – neaizstājams

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļas Māmiņu skolas nodarbībā vecmāte Inga Losāne stāstīja par krūts barošanu. Viņa uzsvēra, ka jaundzimušais ir visas ģimenes atbildība, jo māmiņai vajadzīgs atbalsts no tuvākajiem.

I.Losāne pastāstīja par mātes piena nozīmību bērna attīstībā, barošanas biežumu un pamācīja dažādas metodes. „Mātes piens ir unikāls. Mēs varam aizlidot kosmosā, bet saražot mātes pienu bez viņas pašas nevaram. Bērniņa zīdīšana ir ļoti svarīga, un vēlams to darīt, cik ilgi vien iespējams, minimums – pusgadu. Pirmo mēnesi nav ieteicams izmantot pudelītes un kņupīšus, jo zīdāinim tie ir svešķermeņi,” uzsvēra vecmāte. Klātesošajām māmiņām šī ir pirmā grūtniecība, tāpēc jauno informāciju visas cītīgi pierakstīja.

I.Losāne novērojusi, ka uz tām nodarbībām, kurās tiek stāstīts par pašām dzemdībām, topošās māmiņas nākot vairāk: „Priecājos, ka nāk arī tēti un omītes, jo sievietes bieži grib būt paraugmātes un paraugsievas un izdarīt visu, taču jāsaprot, ka jaundzimušais ir visas ģimenes lieta – jāiesaistās visiem.”

Lekcijā tika uzsvērts: ļoti būtiski, kāda tipa bērniņš māmiņai piedzimis. Ja bērns ir aktīvs, viņš arī paēd ātri, savukārt lēnajam un mierīgajam vajag daudz vairāk laika. „Krūtīs veidojas divu veidu piens. Sākumā tas ir šķidrāks, ūdeņaināks, pilns ar vitamīniem, un no tā bērns tikai padzeras, savukārt beigu piens ir trekņāks, daudz barojošāks, un no tā bērniņš paēd. Tāpēc svarīgi ir bērniņu zīdīt gana ilgi,” skaidroja vecmāte.

Piens esot visām mātēm, bet galvenais ir zīdīt regulāri un pareizi, lai tas turpinātu veidoties. Arī procesā jāievēro nianšes, lai bērns zīstu pareizi un pienu vispār uzņemtu. Ja krūts piena kanāli būs aizspiesti, bērns pienu neuzņems, un tas pārstās veidoties vai arī veidos sabiezējumus – piena stāzi. Jāievēro arī zīdīšanas biežums – tās ir 8–12 reizes diennaktī. Ja mazulis naktīs gul ilgāk par sešām stundām, arī tad jāmodina un jābaro. Vecmāte iesaka bērniņu zīdīt līdz pusotram gadam, bet katrs gadījums ir atšķirīgs: „Ja ir ziema un vīrusu laiks, labāk no krūts atradināt pavasarī, lai nebūtu papildu stresa. Bērni jau paši pieaug un kādā brīdī no krūts atsakās, jo uzturvielas saņem ar citu pārtiku.”

Topošā māmiņa Monta uz iepriekšējām nodarbībām nav nākusi, taču, ja rudenī lekcijas notiks atkārtoti, viņa domā tās apmeklēt: „Dzemdības plānotas decembrī, tāpēc laiks vēl ir. Pagaidām jādara daudz citu lietu, tāpēc nav bijusi iespēja atnākt. Vēl eju klubā *Viva fitness* uz grūtnieču vingrošanu.”

Iepriekš topošās māmiņas varēja uzzināt par uztura ieteikumiem, epidurālo atsāpināšanu dzemdībās, grūtniecības trešo trimestri un dzemdībām, kā arī apmeklēt vingrošanu.

Elisa Rudzīte

MANAS ATZINĀS

„Sievišķīga sieviete ir eleganta, zinoša un interesanta”

Inese Porīke, Ēdoles kultūras nama vadītāja

- **Man dzīvē vissvarīgākā** ir ģimene.
- **Vērtīgākā atziņa, ko esmu guvusi:** nedari otram to, kas pašam nepatīktu. Otram nodarītais nāk atpakaļ kā bumerangs.
- **Es dzīvē nekad** nevarētu otru apmēlot.
- **Mans vislielākais sasniegums** ir sistematiski ar deju kolektīviem piedalīties Dziesmu un Deju svētkos.
- **Man darbā vissvarīgākais ir,** organizējot pasākumu, saplānot tā norisi un uzticēties kolēģiem, jo viens nav karotājs. Ir vajadzīga komanda.
- **Sāpīgākā mācība ir** tā, ka labi pazīstami cilvēki nepatiesi apvaino, paši neapzinoties, cik ļoti nodarīts pāri.
- **Godaprāts** man ir ļoti svarīgs. Tādu attieksmi pret dzīvi man ir iemācījusi mamma. Cenšos godprātīga būt gan darbā, gan privātajā dzīvē.
- **Viedums** ir mana dzīves pieredze, redzējums, spēja atšķirt svarīgas lietas no sīkumiem.
- **Vērtīga grāmata ir** ikviena, kurā varu uzzināt ko jaunu. Salīdzināt ar savu

dzīvi un domās izdzīvot to ar grāmatas varoņiem.

■ **Visvairāk mani apbēdina** situācija, kad neizdodas īstenot iecerēto, jo, darot darbu, vienmēr ielieku tajā savu sirdi.

■ **Mani iepriecina** tikšanās ar saviem mīļajiem. Diemžēl ikdienā esam diezgan tālu viens no otra. Vēl mani iepriecina mazais vārdiņš *paldies*.

■ **Smieklīgākais atgadījums** bija jaunībā, kad, dejojot uz skatuves, partnerim tautas tērpa biksēm iztrūka poga. Gandrīz pusi dejas palīdzēju viņam tās turēt, lai nenokristu. Puisis, protams, jutās neveikli, bet kolektīva vadītāja mani uzslavēja, cik ļoti smaidīga esmu bijusi.

■ **Latvija** man ir mājas.

■ **Kuldīga** man ir pilsēta, kurā esmu strādājusi, ieguvusi draugus, atzinību. Pilsēta, kurā labprāt dzīvotu.

■ **No saviem vecākiem** esmu iemācījusi turēt godā viņus, ģimenes pavardu, mīlēt tuvākos, darīt ne tikai sirdij tuvu darbu, bet arī tādu, kas gandarījumu nesagādā.

■ **Īsti vīrišķīgs vīrietis ir** tāds, kas prot novērtēt sievu ne tikai kā dzimtas turpinātāju, bet arī kā sievieti. Ir ģimenes galva.

■ **Īsti sievišķīga sieviete ir** eleganta, zinoša un interesanta. Prot ģimeni ar darbu apvienot tā, lai tie viens otram netraucētu. Dodot padomus savējiem, neaizmirst palutināt sevi.

■ **Tuvākās nākotnes vislielākā vēlēšanās ir** tā, lai visi būtu veseli un darbaspējīgi. Man tādas lielas vēlēšanās nav, bet mazu ir daudz.

DAMBRETE

Mājās ar valsts sudrabu un bronzu

Latvijas jaunatnes čempionātā spēles brīdī – sešgadīgā kuldīgniece Ramona Serpāne.

Latvijas Dambretes federācijas arhīva foto

Latvijas jaunatnes čempionāta finālā klasiskajā 100 lauciņu dambretē bronzas medaļu izcīnījusi Kuldīgas novada sporta skolas audzēkne Ramona Serpāne, bet atspēlēja 2. vieta Robertam Serpānam.

Sešgadniece 3. vietu izcīnīja vecuma grupā U8. Artim Madaram Rancānam U19 grupā – 5. vieta, bet R.Serpānam U13 grupā – 7. vieta. Atspēlēja 2. vieta Robertam ir kā neliela kompensācija par neveiksmīgo cīņu klasikā. R.Serpānei un A.M.Rancānam tur pietā vieta. Sacīkstes norisinājās viesnīcā *Grand Hotel Kempinski Riga*.

Medaļas sadala Kuldīgā

Latvijas jaunatnes komandu čempionāts 100 lauciņu dambretē U8, U10, U13 un U16 grupā norisinājās Kuldīgā. Mājiniekiem nevienā grupā komanda īsti nesanāca, tādēļ sporta skola startēja U13 grupā un ieņēma pēdējo vietu.

Turnīrā sacentās 76 dalībnieki no lielākajiem dambretes centriem – bija no Rīgas, Ventspils, Valmieras, Lielvārdes/Ogres komandas, Limbažu un Salacgrīvas novada sporta skolas, Salaspils, Dambretes attīstības biedrības, Bauskas un, protams, mājinieki.

Māsai un brālim godalgas

Rīgas atklātajās jaunatnes meistarsacīkstēs 100 lauciņu dambretē U9 grupā 1. vietu izcīnījusi Ramona Serpāne, bet U11 grupā otrais bija Roberts Serpāns.

FLORBOLS

Ap spēlē un kļūst par līderiem

Valmierā un Kocēnos 14. reizi notika florbola turnīrs *Latvian Open*. Elites grupā vīriešiem uzvarēja *Valmiera*, sievietēm – *Rubene*, bet kategorijā *Open* spēcīgāka bija Kuldīgas komanda.

Vīriešu grupā *Open* startēja 11 komandas. Kuldīga ar 4:3 uzvarēja *Ogres vilkus*, ar 4:2 – *Tērveti*, ar 10:0 – *Valmieru/BSS 2*, ar 4:3 – vienību *Coyote*, ar 3:2 – *Kalsnavu*, ar 2:4 zaudēja *Rubenei 1*, ne-

izšķirti (4:4) nospēlēja ar vienību *Metēji*.

Finālā vēlreiz tikās *Kuldīga* un *Metēji* no Ogres. Šīs grupas čempions noskaidrots pēc spēles metienu sērijā, kurā pārāki bija Kuldīgas florbolisti, uzvarot ar 5:4.

Kategorijas *Open* simboliskajā izlasē iekļauti arī Kuldīgas spēlētāji Andis Blinds un Rūdolfs Ķīvītis (saņēma apbalvojumu kā turnīra vērtīgākie spēlētāji).

RITENBRAUKŠANA

Min, cik spēka

Latvijas čempionātā šosejas riteņbraukšanā gan individuālajā, gan grupas braucienā Kuldīgas riteņbraucējiem labi panākumi.

Bīķernieku trasē notika individuālais brauciens C grupai, B grupas jauniešiem, sievietēm, amatieriem un senioriem. Absolūti labāko laiku sasniegta Artis Roze un Dana Rožlāpa. Savukārt no Kuldīgas līdera gods M3 grupā Ģirtam Vēveram, bet M6 grupā – Aigaram Zvingulim (abās distance ir 21,6 km). M6 grupā (10,8 km) ceturtais rezultāts Jānim Bruzinskim. No sporta skolas audzēkņiem C grupā (10,8 km) septītais bija Kristaps Pelēkšis, devītais – Kaspars Šalme, bet 12. – Uvis Zvirbulis.

Savukārt Dobelē desmit vecuma grupās notika Latvijas čempionāts grupas braucienā amatieriem un senioriem. Par absolūto uzvarētāju 90 km distancē kļuva komandas ZZZ riteņbraucējs Normunds Zviedris. No mūsējiem M5 grupā (90 km) 2. vietā A.Zvingulis, M6 grupā (30 km) 1. vietā J.Bruzinskis, 2. – Jānis Kleinbergs.

MINIFUTBOLS

Latvijas kauss – mūsu Nikeram

Latvijas minifutbola čempione – Kuldīgas komanda *Nikers*. Pirmajā rindā: Kristaps Priedēns, Oskars Priedēns, Artūrs Cīrulis, Niklāvs Dvarons, Toms Liepkalns, otrajā – Toms Bergmanis, Ginters Liepiņš, Artūrs Liepiņš, Artūrs Šternbergs (juniors), komandas vadītājs Zigmunds Dvarons. Vēl piedalījās komandas kapteinis Artūrs Šternbergs.

Zigmunda Dvarona arhīva foto

Augusta izskaņā Latvijas minifutbola čempionāta finālā Tukumā Kuldīgas *Nikers* izcīnījis uzvaru.

Pēc grupas spēlēm pusfinālā laukumā pretī stājās *Tukums*, kas tika pieveikts ar 2:1. Finālā *Nikers* ar 1:0 apspēlēja Nicu un

kļuva par uzvarētāju. Par fināla vērtīgāko spēlētāju kļuvis Toms Liepkalns, bet par vārtsargu – Artūrs Cīrulis (abi no *Nikera*).

SPORTA SPĒLES

Spraigais vasaras piedzīvojums

Ik vasaru Turlavas pagastā tiek rīkotas sporta spēles bērniem, un šogad startējuši 117 jauno sportistu.

Bērni piedalījušies ne tikai sportiskās atrakcijās, bet izmēģinājuši spēku arī boksa mašīnā un braukuši ar kartingiem.

Pēc sacensībām visus izklaidēja Beztēmata cirks no Liepājas.

60 m skrējienā Jānis Skudra, Rihards Kalniņš, Raivo Sermoliņš.

Džanitas Freijas arhīva foto

Sporta veidu līderi

Rāpošanā (0–1 gads) Matilde Anna Kauliņa, Ričards Danenbergs; *Dip&dap* riteņbraukšanā (2–5 gadi) Rūta Zingberga, Jēkabs Skudra.

Pirmajā grupā (1–4 gadi) bumbiņu mešanā mērķi Marta Stepe, Tomass Danenbergs; bumbas mešanā tālumā Marta Stepe, Rūdis Ronis; 30 m skrējienā Letīcija Barinska, R.Ronis.

Otrajā grupā (5–7 gadi) tāllēkšanā no vietas Madara Fībīga, Jānis Skudra; 60 m

skrējienā M.Fībīga, Rihards Kalniņš; bumbas mešanā tālumā Emīlija Brasliņa, J.Skudra.

Trešajā grupā (8–10 gadi) 60 m skrējienā Reičela Tobija, Rihards Zībergs; tāllēkšanā R.Tobija, Ignacio Junkers; šautriņu mešanā R.Tobija, Raiens Polis.

Ceturtajā grupā (11–13 gadu) šautriņu mešanā Diāna Dubure, Kristiāns Ozoliņš; soda metienos Annija Gunika, K.Ozoliņš; 60 m skrējienā D.Dubure, Elvis Pelēkšis;

tāllēkšanā D.Dubure, Adrians Junkers. Piektajā grupā (14–15 gadu) soda metienos Reičela Rone, Kristaps Pirtnieks; šautriņu mešanā Laine Šķēle, Roberts Rozaitis; tāllēkšanā L.Šķēle, Ģirts Bergholds; 60 m skrējienā Sannija Zīberga, K.Pirtnieks.

Komandu sporta veidu kopvērtējumā: futbolā, tautas bumbā, stafetē uzvarēja vienība *Livonieši* (Kristiāns Ozoliņš, Annija Sofija Liepiņa, Daniela Grābena, Krišs Duburs, Elvis Pelēkšis, Raiens Polis, Rihards Zībergs).

PLUDMALES VOLEJBOLS

Spēlē ģimenes

Kuldīgā pludmales volejbola sezona beigušies ar turnīru ģimenēm.

Septiņas komandas startēja divās grupās. Jaunākajā sacentās četras vienības. Uzvarēja Eliass un Edgars Sekstes, kuri bija ieradušies no Jaunmārupes. Otro vietu ieguva Elīza Marisa un Nauris Vītoliņi, trešo – Roberts un Uldis Serpāni, bet ceturto – Daniela un Artūrs Korbergi. Vecākajā grupā piedalījās trīs komandas. Uzvaras lauri tika Ralfam Kudrovskim un Jurim Bāderam, otro vietu izcīnīja Daniela un Deivids Agriņi, trešo – Ieva un Mārtiņš Leiši.

Tituli zināmi

Kuldīgas novada atklātajā pludmales volejbola čempionātā U18 grupā trešajā posmā uzvarējuši un kopvērtējumā par čempioniem kļuvuši Luīze Skudra, Diāna Madrevica (Kuldīga/MSĢ) un Rūdolfs Brikmanis, Roberts Mežals (Liepāja).

Otrajā vietā Diāna Sedliņa, Rēzija Bikava (Kuldīga), Ralfs Kudrovskis, Francis Ernests Laškovs (Kuldīga); trešajā – Elizabete Teterina, Laura Šmīdenberga.

Trešajā posmā sievietēm uzvarējušas Sanita Punga, Evelīna Vītola (Liepāja), vīriešiem – Mārtiņš Gečs, Deivids Stupiņš (Kuldīga); otrie bija Kārlis Liepiņš, Jānis Jerumanis (Kuldīga), trešie – Kristaps Zatovičs, Kristers Bārtnieks (Liepāja).

Finālā arī Kuldīgas un Skrundas bērni

15. vasaras volejbola spēļu finālā Ozolniekos no Kuldīgas novada sporta skolas spēlēja astoņas meiteņu un piecas zēnu komandas.

U15 grupā otrajā vietā *Šniceles* (Daniela Agriņa, Laura Šmīdenberga, Anna Valdmāne, Dārta Garokalna, Aleksandra Timbere), piektajā – *Tās tur*, 15. – *Skrunda*. Zēniem 14. vietā *Kuldīga 2*, 16. – *Adža kantoris* no Skrundas.

U13 grupā meiteņiem uzvarēja *Manas draudzenes* (Kristiāna Muizārāja, Helēna Buka, Alise Vaskopa, Nikola Krīgere, Anete Rūtenberga). Devītās bija *Bolistes*, 13. – *Dūdeles* no Skrundas. Zēniem 8. vietā *Kuldīga*, 13. – *Skrunda*.

U11 grupā meiteņiem 6. vietā *Kuldīga*, 13. – *Skrundas Zemenītes*, Kuldīgas zēnu komandai *Čangāji* 13. vieta.

PASĀKUMI

Kuldīgā

Kultūras centrā

4.IX 19.00 Čerkovska teātra stāvizrāde *Manas bijušās*. Humors par vīriešiem un sievietēm. Biļetes: www.bezrindas.lv.

Bibliotēkā

11.IX 16.00 pie bibliotēkas – dzejas pēcpusdienas *Bruģis ir atkal silts*.

15.IX 16.00 2. stāvā ceļotmīļotāju tikšanās ar Viesturu Liepiņu par Austrāliju.

30.IX 16.00 lasītāju klubs.

Mākslas namā

22.IX 16.00 tikšanās ar rakstnieci Daci Priedi un prāvestu Andri Vasiļevski ciklā *Grāmata tapusi Kuldīgā* (vada Mārīte Milzere).

Novada muzejā

5.IX 11.00–14.00 administrācijas ēkā pasākums *Satiec savu meistarību*. Rokdarbu kopas *Čaupe* vadītāja Arita Svenča rādīs pulsa sildītāju jeb maucīti adīšanu, dalībniece Sarmīte Rožkalne – tamborēšanu etnogrāfiskos rakstos. Līdzī jāņem attiecīgas adatas un dzija. Pieteikties pa tālr. 29605030.

5. un 6.IX vairāk nekā 80 šķirņu dāliju izstāde sadarbībā ar kolekcionāru Maiguru Strīķi.

Līdz 8.IX akcija *Kuldīga iedvesmo*: ikviens aicināts radīt mākslas darbu (gleznu, fotogrāfiju, dzeju, audio vai video ierakstu, rokdarbus u.c.), kurā attēlota pilsēta. Radošākā darba autoram – 50 eiro dāvanu karte no atpūtas kompleksa *Usmas Meķi*. Darbs vai tā attēls jāšūta e-pastā: saukums@kuldiga.lv. Jāpievieno nosaukums, ziņas par autoru, īss apraksts, kas Kuldīgā iedvesmo un kāpēc pilsēta attēlota tieši tā. Vairāk: www.kuldigasmuzejs.lv.

Jauniešu mājā

5.IX 18.00 Roberto Meloni grāmatas *Pa Latvijas novadiem ar Roberto* prezentācija.

Pagastos

KABILĒ

Centrā pie dīķa 12.IX 10.00 *Tirgus lustes Kabilē*: piedalīsies Kuldīgas tehnikums ar praktiskumiem kulinārijā, kokapstrādē un skaistumkopšanā, būs sejas apgleznošana. Izsolei ikviens lūgts piedāvāt mājās lieko, dārzos izaudzēto, mežos un plāvās salasīto, upēs izvejoto. Tirgotāji aicināti pieteikties pa tālr. 25618976.

KURMĀLĒ

Priedaines bibliotēkā vēl šodien sarunu festivāla *Lampa* skatīšanās. No 21.IX *Kuldīgas paletes* gleznu izstāde *Runču laikā*.

Pārvaldes pagalmā 5.IX 19.00 *Ugā-*

les drāmas izrāde *Sievasmātes biznes*.

Pasākumu zālē 10.IX 10.00 leļļu teātra *Tims* programma bērniem *No pasakas ar dziesmu*.

LAIDOS

Muižas labajā spārnā 7.IX 12.30 leļļu teātris *Tims* ar izrādi bērniem *No pasakas ar dziesmu*.

Senioru ekskursija 8.IX: stādaudzētava *Vīksnas*, Kurzemes cietokšņa muzejs, *Tēviņu* mājas vīni, Kandavas keramikas ceplis, Engures baznīca un zvejnieku sēta. Pieteikties līdz 4.IX pa tālr. 29604482.

Laidu estrādē 12.IX senioru atpūtas vakars *Ar bitēm nekad neko nevar zināt*: Skrudas duets *Kā māsas*, muzikants Arnis Blūms-Blūmanis no Talsiem, tiks sveikti jubilāri, ievēlota Bišu karaliene un Trans (apģērbā vajadzīgi bišu krāsas aksesuāri). Pieteikties līdz 4.IX pa tālr. 29604482.

Bibliotēkā līdz 15.IX literatūras izstāde *Dzejniekam, dramaturgam Rainim – 155*; līdz 30.IX izstāde *Grāmata zīmes* no Robertu ģimenes kolekcijas.

Sermītes bibliotēkā

Līdz 31.IX Daces Zeltnas un Elīnas Šuršinas gleznu izstāde *Divas pasaulis*.

Valtaiķu baznīcā 6.IX 13.00 Aizputes luterāņu draudzes dievkalpojums (mācītājs Erlands Lazdāns).

RENDAS bibliotēkā

Septembrī Inas Sņiķeres rokdarbi.

RUMBĀ

11.IX senioru ekskursija pa Skrudas un Aizputes novadu, pieteikties līdz 4.IX pa tālr. 20251385.

Bukaišos 16.IX 14.15 kulinārijas pasākums *Gardēži*; 22.IX 14.00 radošā darbnīca.

Rumbas bibliotēkā 10.00 radošā darbnīca.

SNĒPELĒ

Muižā 8.IX 16.00 leļļu teātra *Tims* programma *No pasakas ar dziesmu*.

Bibliotēkā līdz 15.IX literatūras izstāde *Rakstniekam Vladimīram Kaijakam – 90*.

ĒDOLĒ

Kultūras namā Oļģerta Visvalža Grūbes fotoizstāde *Tē – manas mājas*.

GUDENIEKOS

Basu tautas namā ekspozīcija *Suitu godi*, jāiesakās pa tālr. 29266724.

PADURĒ

Pie klēts

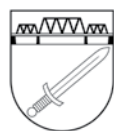
Jautrā mašīntalka 5.IX 11.00: gada-

tirgus, seni ēdieni, darbnīcas, atrakcijas bērniem, rotaļas ar kaķi Fēlikšu un peli Karameli. No 13.00 Padures sieviešu ansamblis *Harmonija*, tautas muzikanti *Ziemeļmala* un Valdis Andersons (kapela *Leviņa*), intuitīvo izjūtu un skaņu apvienība *Kanisai-fas mistērijas*, 17.30 deju kopa *Bandava*, 18.00 postfolkloras grupa *Rikši*. Būs sajūtu bungas, koku un augu vilnas meistari, malkas žāgēšana, kulšana ar spriguli, siena pļaušana, brauciens pajūgā utt.

PELČOS

Bibliotēkā sarunu festivāla *Lampa* skatīšanās; septembrī Kuldīgas BJC izstāde *Pastaiga pa pils jumtu*. 12.IX 12.00 darbnīca par zvaigznājiem un horoskopiem *Mana zvaigzne*.

TURLAVAS bibliotēkā līdz 21.X Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Ainavas*.

Skrundā

Pie vidusskolas 5.IX 10.00 strītbols (3 x 3).

Skrudās pastaigas takas galā 11.IX 17.00 tiks atklāta pērtuve, saukta par čigānu pirti.

NĪKRĀCĒ

Atpūtas centrā 5.IX 10.00 pastalu darināšana; 8.IX 14.30 izrāde bērniem *Māja zem varavīksnes*; 13.IX 14.00 tikšanās ar grāmatas *Pa senču takām Nīkrācē* autori Dzidru Ārnieci-Krīvko.

Nīkrāces bibliotēkā septembrī Birutas Leikartes kinderolu figūriņas; 14.IX 12.00 lasītāju klubs; 26.IX 14.00 Dzejas dienu pasākums – rīdziniece Iveta Pudāne ar krājumu *Citas vērtības*.

RAŅĶOS

Bibliotēkā līdz 13.IX raņķenieces Anitas Andersones radošie darbi; 19.IX 16.00 *Dzeja un mūzika*: Rasma Urtāne (dzejoji un dziesmas), Reinis Galenieks (vijole).

RUDBĀRŽOS

Bibliotēkā sarunu festivāla *Lampa* skatīšanās; 9.IX 15.00 Dzejas diena bērniem. Līdz 2.X izstāde *Zīmējumi dzejas noskaņās*.

Kultūras namā 11.IX 19.00 tikšanās ar rakstnieci Daci Priedi. No 11.IX Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Ziedī*.

Alsungā

Laukumā pie pasta svētdienās 12.00–16.00 *Suitu tirgus*.

KINO

Kultūras centra kinozālē

6.IX 15.20, 7.IX 18.00, 8.IX 17.50, 9.IX 18.00, 10.IX 17.30 Norvēģijas animācijas filma *Labākie draugi*. Režisori: Atle Solbergs Blaksets, Franks Mosvolds. Ella un Henrijs ir labākie draugi kopš bērnības – šī draudzība ir dārga abiem, tās labā viņi ir gatavi atvērt neparastu privāto cirku. Taču sākas piedzīvojumu virkne, kas draudzības stiprumam kļūs par pārbaudījumu. Filma dublēta latviski.

6.IX 17.00, 7.IX 19.40, 8.IX 19.30, 9.IX 19.40, 10.IX 19.20 ASV, Kanādas komēdija, asa sižeta filma *Mans spiegs*. Režisors Pīters Stīgals. Lomās: Deivs Batista, Hloē Koulmena, Kristena Šāla, Kens Džongs u.c. Rūditais CIP aģents Džeidžei tiek pazemināts amatā un nosūtīts misijā novērot deviņgadīgās Sofijas ģimeni. Kad meitene dzīvoklī atrod slepenās kameras, viņa atklāj novērošanas pārraudzības vietu. Solot Džeidžei aizsegu nenodot atklātībai, Sofija pierunā aģentu iemācīt viņai spiegot. Džeidžei aptver, ka gudrībā un atjautībā ar Sofiju mēroties nevar. Filma angļu valodā ar subtitriem.

SENIORU SKOLA

7.IX 11.00 sporta skolā (Kalna ielā 6) vingrošana labsajūtai (vada Ligita Žēpere). 8.IX 10.00 mākslas namā deju terapija veselīgam un aktīvam dzīvesveidam (vada Zita Serdante). 10.IX 15.00 sporta skolā biodeja (vada psiholoģe Vineta Grīvza).

KAPUSVĒTKI

6. septembrī

Vārmē Alekša kapos 10.00, Busku kapos 11.00.

IZSTĀDES KULDĪGĀ

Muzejā līdz 20.IX *Gleznotājas*: mākslinieces Helēnas Heinrihsones un audzēkņu darbi.

Mākslas namā līdz 27.IX *Tēlniecība. Objekts*.

Mākslinieku rezidencē līdz 27.IX *Tēlniecība. Objekts*.

Vecajā rātsnamā līdz 15.IX Vikas Šulcas stikla darbu izstāde *Satikšanās. Adatu tornī* ekspozīcija par adatām.

Līvijas Rezevskas izstāžu zālē līdz 15.IX Astas Keraitienes (Lietuva) gleznu izstāde *Putns*.

Bibliotēkā līdz 13.IX *Kuldīgas paletes* gleznu izstāde *Runču laikā II*; otrajā stāvā līdz 30.IX *Bauskas bibliotēkā modē grāmatas*.

SPORTA KALENDĀRS

■ 5.IX 10.00 Kuldīgas novusa klubā (Alsungas kultūras namā) – otrā posma sacensības **NOVUSĀ**.

■ 8.IX 16.00 A.Grundmaņa stadionā Kuldīgā – Kurzemes jaunatnes čempionāts **FUTBOLĀ** U12 grupai.

■ 11.IX 13.00, 12.IX 10.00 Kuldīgas klubā *Poligons* (Virkas ielā 15) – novada sporta skolas 56. kausa un lielmeistars Danas Reiznieces-Ozolas 15. kausa izcīņa **ŠAHĀ**.

■ 17.IX 16.00 A.Grundmaņa stadionā – Kurzemes jaunatnes čempionāts **FUTBOLĀ** U11 grupai.

■ 19., 20.IX 10.00 Kuldīgas hallē (Piltēnes ielā 25) – Roberta Reimaņa piemiņas turnīrs **GALDA TENISĀ**.

■ 19., 20.IX 11.00 Kuldīgas sporta namā (Virkas ielā 13) – Latvijas Jaunatnes **BASKETBOLA** līgas sacīkstes U14, U15 grupai.

■ 26., 27.IX 10.00 Kuldīgas sporta skolas bāzēs – 55. starptautiskais turnīrs **VOLEJBOLĀ** Kurzemes kauss.

■ 27.IX 19.00 Kuldīgas hallē – Latvijas meistarsacīkstes **FLORBOLĀ** 1. līgā: *Kuldīga/KNSS – Leģions/Grobiņas novads*.

KURZEMĒ

VENTSPILĪ

Teātra namā *Jūras vērti* 15.IX 19.00 Māras Ķimeles režisētā RT-gas Krievu teātra izrāde *Jūras vējš*. **Koncertzālē** *Latvija* 19.IX 19.00 vācu pianista Sebastiana Knauera un kamerorķestra *Sinfonietta Rīga* koncerts, diriģē Normunds Šnē, skanēs L.van Bēthovena iedvesmotas komponista Arāša Safaiana variācijas programmā *Šis ir (ne) Bēthovens*.

LIEPĀJĀ

Muzeja filiālē *Liepāja okupācijas režīmos* 4.IX 17.00 Dzintara diena, skanēs stāsti un ticējumi. Varēs aplūkot īpašu dzintara gabalu, kas pie filiāles vadītājas Sandras Šēniņas nonāca pirms 30 gadiem no Latvijas Tautas frontes Liepājas nodaļas vadītāja un rakstnieka Olafa Gūtmaņa. Muzejā arī 20. gadsimta otrās puses rotu izstāde *Dzintars tuvplānā*.

Sevis pilnveidei

Aicina Skrudas kultūras nama amatiermākslas kolektīvi:

4.IX 19.00 lielajā zālē deju kolektīvs *Ventastega*,
7.IX 18.00 lielajā zālē bērnu deju kolektīvs *Jautrais dancis*,
19.00 mazajā zālē sieviešu ansamblis *Romance*, lielajā – sieviešu koris *Sonante*,
8.IX 16.00 mazajā zālē senioru koris *Skrunda*, 19.00 lielajā – senioru deju kolektīvs *Virši*,

9.IX lielajā zālē 18.00 bērnu popgrupa *Bums*, 19.00 amatierteātris *SAAN*,
10.IX 18.00 saimes istabā vīru ansamblis *Vecie zēni*,
14.IX 15.30 lielajā zālē jauniešu jaunrades pulciņš,
15.IX 18.00 mazajā zālē bērnu vokālais ansamblis.
Līdz 10.IX var pieteikties nodarbībām mākslas studijā.

GRIBU ZINĀT

Par sīpolu un ķiploku uzglabāšanu

? Kā to pareizāk darīt? Cits saka – vajagot likt vēsumā, bet bērniņā vecmāmiņa glabāja pie mūrīša.

Lai sīpoli un ķiploki labāk saglabātos, dārzkopji iesaka tos pareizi novākt.

SĪPOLI

Sīpolus der novākt ne vēlāk kā augusta vidū sausā laikā. Tiem jābūt pilnībā gataviem. Nenobriedušam sīpolam vēl nav pietiekami daudz mizas, kas vēlāk aizsargā no izžūšanas. No otras puses, tāds, kas dobē pārstāvējies, var atkal sākt augt un pat iesakņoties. Šādas galvas ilgāku laiku neuzglabāsies. Ražas novākšanas laikā nav ieteicams sīpolus mest un daudz pret zemi.

Pēc novākšanas tos ar visiem lokiem izklāj svaigā gaisā plānā kārtā. Ērti var izmantot režģus, lai nav saskares ar zemi un ir labāka ventilācija. Pēc tam, kad sīpols nožuvis, jānogriež viss liekais. Ērtāk ir izmantot šķēres. Sausas lapas nogriež tā, lai kakls būtu 4–6 cm garš, saknes nogriež, neskarot sīpola dibenu. Ja sīpolus glabās bizē, to kaklam jābūt garākam – līdz 15 cm. Uzglabāšanai patur tikai spēcīgas, veselīgas galviņas ar plānu un sausu kaklu.

Turot koka kastēs, pītos groziņos vai auduma maisiņos, būs laba ventilācija, taču sīpolus grūti pasargāt no saskares

ĶIPLOKI

Lai nenokavētu īsto novākšanas laiku, jāatstāj viens ar nenolauztu ziedpumpuru. Sākumā ziedkāts noliecas uz leju. Kad tas sāk slieties stāvus, tā ir zīme, ka jānovāc. Parasti tas ir jūlija vidus vai augusta sākums.

Ja īsto brīdi nokavē, ķiploku ārējās sausās zvīņas pārplīst, daiviņas sadalās jau uz lauka un paliek augsnē. Pārāk vēlu vāktus vairāk inficē slimības.

Ķiploku ražu ieteicams novākt sausā laikā, lai galviņas var apkalēt saulītē. Nevajag mazgāt, citādi būs sarežģīti uzglabāt. Stublājus var nogriezt tūlīt pēc izrakšanas, nogriežot līdz 7–10 cm.

Ja ķiploku nav daudz, laba metode ir bize vai saišķis. Bizes var glabāt gan aukstumā, piemēram, pagrabā, gan sil-

ar citiem, no kuriem viens var izrādīties sapuvis un sabojāt pat 2 kg.

Viena no pārbaudītajām metodēm ir glabāt bizēs. Šādos saišķos sīpoli turas ilgi un var kalpot kā virtuves rotājumi, taču tie prasa darbu un pacietību. Vienkāršs un efektīvs veids ir iesiet vecās sieviešu zeķubiksēs, ko pakarina vēsā un sausā vietā, it īpaši, ja starp tiem izveido mezgliņus. Ja sīpols vajadzīgs, vienkārši nogriež dibenu, nepieskaroties pārējiem. Ledusskapī sīpoli paliks svaigi tikai dažus mēnešus. Iesaiņošana polietilēnā tos ātri sapūdēs.

tumā, pakarinot virtuvē pie sienas vai griestiem, pieliekamajā un siltinātā balkonā.

Vienkāršs un ērts veids ziemā ir turēt stikla burkā. Tā jāsterilizē, lai atbrīvotos no baktērijām, kas izraisa puvi. Pēc tam trauku piepilda ar sausu ķiploku galviņām un pārklāj ar tīru drānu, noliek tumšā un vēsā vietā.

Par asinsspiediena mērītājiem

? „No vienas kundzes esmu mantojusi septiņus asinsspiediena mērītājus. Daži darbojas, daži vēl ir iepakojumā. Es neko nesaprotu, kā pārbaudīt. Parunāju aptiekā – tur teica, ka vedot uz Rīgu. Man tas būtu par dārgu, bet asinsspiediens jāmēra. Ko darīt? Aptiekās kopš marta vairs nemēra.”

Uzņēmumā *Axios.lv* (Rīgā, Gunāra Aspras ielā 8) pastāstīja, ka šādu tehniku tur pārbauda un labo, vēl to dara kāda firma Daugavpilī. Konsultants ieteica no sākuma sazināties (tāl. 26646424), tad arī varētu kādus aparātus ar pakomātu aizsūtīt uz Rīgu. Pārbaudes notiek divās trīs dienās, izmaksas parasti ir ap desmit eiro. Kundze pati var apskatīt, kuram aparātam tukšas baterijas (tas redzams uz ekrāna), un tās nomainīt.

Konsultants atgādina, ka nekādā gadījumā nevajag sava aparāta rādītājus

salīdzināt ar citiem – vienmēr būs starpība. Vēl nevajag asinsspiedienu mērīt tad, kad, piemēram, cilvēks tikko atnācis no veikala un uzkāpis piektajā stāvā. „Pirms mērīšanas piecas minūtes obligāti jāpasēž pilnīgā mierā, tad jāmēra trīs reizes. Ja mērīsiet, tikko būs kļuvis slikti, aizsatraukuma rādītāji būs tik lieli, ka var aizmērīties līdz infarktā,” brīdina konsultants.

Inguna Spuleniece

VESELĪBAI

Arī mājas dārza veltes rūpīgi jāmazgā

Bieži vien cilvēki maldīgi domā, ka pašu dārzā izaudzētie dārzeņi, zaļumi un ogas nav jāmazgā, jo tie nevar būt inficēti ar parazītiem.

GAIDA ĪSTO BRĪDI

Tikai mazgājot ogas, dārzeņus un zaļumus, var pasargāt sevi no inficēšanās ar diviem mūspusē sastopamajiem parazītiem – cērmēm un ehinokoku, skaidro infektoloģe Sniedze Laivacuma. Parazīta dzīves cikls sākas, cērmju oļiņai nonākot augsnē, kur tā nobriest. Cilvēks līdz ar kādu augli vai dārzeņi apēd, tā nonāk organismā, izšķīļas kāpuriņš, no kura izaug 10–40 cm garš parazīts, kas lielākoties mitinās tievajā zarnā. Ne vienmēr cērmju klātbūtni var vienkārši diagnosticēt – tās var izraisīt citām slimībām līdzīgus simptomus: vēdera pūšanos, sāpes, šķidru izeju, aizcietējumus, nelabu dūšu u.c. „Lai no inficēšanās pasargātos, jāmazgā visas dārza veltes,” saka infektoloģe. „Vienīgais izņēmums: ja mazdārziņā ir seklī gruntsūdeņi un cilvēka izkārnījumu daļiņām nav nekādas iespējas līdz ar kanalizācijas ūdeņiem tur nonākt.”

NEVĒLAMAIS EHINGOKS

Vairums parazītu nav bīstami dzīvībai, bet nepatīkamus brīžus sagādā. Ehinokoks mīt plēsējdzīvnieku zarnu traktā, un tā oļiņas var būt jebkur dabā, tāpēc īpaši nopietni jāizturas pret meža ogu un sēņu mazgāšanu. Ehinokoks ar asi-

nīm sasniedz orgānus, visbiežāk aknas, iekapsulējas, veido cistas, ko izmeklējumos dažkārt notur par aknu audzēju, nenotaušot, ka tas ir parazīts. „Pēdējā laikā ik gadu ehinokokozi diagnosticē vidēji 20 pacientiem, bet šīgada pirmajos mēnešos pie manis uz konsultāciju katru mēnesi bijis kāds jauns patients,” turpina infektoloģe. „Parasti parazītu konstatē nejausi – cilvēkam bijis iemesls veikt ultrasonogrāfiju, un kādā orgānā tiek ieraudzīts arī savāda veidojums, kas jāizņem ķirurģiski, bet citreiz to ārstē ar ilgstošu medikamentu kursu.”

RISKA GRUPAS

Aptieku tīkla *Apotheka* farmaceite Līga Cīrulle atgādina, kurām grupām jābūt sevišķi piesardzīgām: „Īpaša piesardzība un profilakse būtu jāievēro cilvēkiem ar vājāku imūnsistēmu, kā arī grūtniecēm un vecākiem cilvēkiem, jo tiem inficēšanās ar parazītiem var izraisīt smagākus simptomus. Pie riska grupas pieskaitāmi arī bērni, kuri spēlējas smilškastēs, jo tajās augsne var būt inficēta. Savukārt mājdzīvnieku īpašnieki nedrīkst aizmirst dzīvniekus regulāri attārpot, darot to vismaz reizi gadā.”

Daina Tafelberga

PIECI ĀRSTA PADOMI DROŠĪBAI

- Ja ogas tiek vārtas ievārtījumā (30 minūtes karsējot), termiskajā apstrādē parazītu oļiņas iet bojā.
- Nožogots dārzs mazina iespēju, ka iekļīst kāds dzīvnieks, kas pārnēsā ehinokoka oļiņu. Tomēr dubultai drošībai ogas un dārzeņus pirms lietošanas noskalot noteikti par sliktu nenāks.
- Ēdot sēnes, risks inficēties ar ehinokoku nav liels, jo sēnes lielākoties tiek termiski apstrādātas.
- Ja ogas lasa no krūmiem vai ēd augļus, kas plūkti no koka un nav nokrituši zemē, riska inficēties ar parazītiem nav. Jo tuvāk augsnei aug dārza vai meža veltes, jo lielāks risks.
- Lai izvairītos no inficēšanās, neļaujiet mājdzīvniekam laizīt sev seju, muti, īpaši, ja tas drīkst brīvi skraidīt un nedzīvo tikai mājās!

DZĪVNIĒKU MĪLOTĀJIEM

Lai draudzību nemeklē ārpus sētas

Atbild
Ventspils
suņu skolas
kinoloģe
Sarmīte
Šlisere.

Suņu meitenīti (tagad trīs mēneši) paņēmu no kaimiņiem, kuri dzīvo pāri ielai. Viņiem pagalms iezogots, tomēr mūsu kucītes mamma pamanās izklūt ārpusē un nāk uz mūsu sētu. Izskatās, ka grib meitu vest pie sevis. Vai var no tā atradināt? Varbūt nebija pareizi ņemt no tik tuvām mājām?

„Suns nevis iet pie mammas, bet meklē draudzību ar citu dzīvnieku, ja paša mājās netiek pietiekami nodarbināts. Radnieciskais instinkts nav noteicošais. Dažkārt saimnieki atstāj kādu kucēnu sev. Arī tad asinsradniecība ātri tiem aizmirstas. Pieaugušajā suns saskata draugu, rotaļu biedru, padomdevēju, mācās ieradumus – tas atkarīgs tā lielā attiecības. Ja jaunie saimnieki kucēnu audzina, pietiekami nodarbojas, māca, ko drīkst un ko ne, vēlmei meklēt rotaļu biedru citur nevajadzētu būt.

Protams, suņiem lielākoties ir interese par ārpusauli. Uzvedība ir dažāda, pārsvarā atkarīga no audzināšanas. Ir redzēts, ka

gan lieli, gan mazi satraukti skraida gar sētas žogu, nikni rej, tiklīdz garām iet kāds četrkājainais. Ir arī tādi, kas paliek mierā un tikai vēro. Kāds vispār neliekas ne zinīs, bet, visticamāk, tā tikai izskatās. Vesels suns svešinieku vienmēr pamana. Jautājums – kas mācīts, kā rīkoties. Gan tad, ja pagalmam apkārt žoga nav, gan tad, ja tāds ir, sunim jāiemāca, ka ārpus savas teritorijas bez pavadas un saimnieka nedrīkst iet. Ja mīluli sāks audzināt no pirmās dienas un regulāri, kā arī pietiekami bieži izvedīs pastaigās ārpus mājas, tam nebūs vajadzības bēguļot un meklēt draugus citur.

Daina Tafelberga

PĀRDOD

Pārdod divstāvu **DZĪVOKLI** Kuldīgā, Purenu ielā 4a, 5. stāvā. Tālr. 27300411.

TOYOTA COROLLA, 1,6, benzīns, 03.2007., TA 09.2021, gaiši pelēka. Tālr. 29331442 (darbdienās pēc 18.00).

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un noteksis-tēmas no ražotāja. Cena no 5,50 eiro/m². Tālr. 20211377.

GRAUDUS, ēveles. Tālr. 26064339.

Ziemas **ĶĪPĻOKUS**. Tālr. 25364046.

Padures pag. *Upeskalni AB* pārdod ziemas kviešu **SĒKLU** 'Malibu' C2. Tālr. 29120907.

BIŠKOPJIEM! Invertsīrups bišu pieba-rošanai. Tālr. 29158150.

Pārdod **MEDU** (3 l – 18 eiro) ar pie-gādi mājās svētdien, 6. septembrī. Tālr. 26441406.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

8. septembrī z/s *Gračūji* pārdos dažā-du krāsu 'Dominant', 'Leghorn', 'Loh-man' **JAUNPUTNUS** (4,5–6 mēn.), dējējvistas, gaišus. Tālr. 29186065, 25983997 (šoferis). Kabilē 7.15, Varmē 8.35, Ēdās 8.50, Kuldīgā 9.10, Pelčos 9.40, Snēpelē 9.55, Raņķos 10.10, Skrundā 10.25, Rudbāržos 10.45, Laidos 11.05, Vangā 11.20, Turlavā 11.35, Vilgālē 11.50, Basos 12.05, Gudeniekos 12.20, Alsungā 12.40, Reģos 12.50, Ēdolē 13.00, Ivandē 13.10, Padurē 13.30, Mežvaldē 13.50, Ozolos 14.05, Rendā 14.20.

SIA *Vēvers* pārdod priedes skaidu ku-rināmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena 125 eiro. Tālr. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKE-TES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar piegādi Kuldīgā, 128,80 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu nomaļu **MAL-KU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumu **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 27195825.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 28750000.

Pārdod 3 m **MALKU** ar piegādi. Mini-mālais apjoms – 20 m³. Tālr. 20514042.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Skaldītu bērza **MALKU**. Tālr. 29974786.

TRŪDZEMI, kūtsmēslus, kūdru, mulču. Tālr. 29560885.

PĒRK

Pērku lauku **VIENSĒTU** jebkādā stāvok-lī. Māja var būt sabrukusi vai apdzīvota. Izskatīšu visus variantus. Tālr. 28734543.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās automašīnas. Tālr. 26104984.

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

Dāvji Mežs pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS**, var būt kopā ar lauksaimniecības zemi un ēkām, ātra novērtēšana, samaksa vienas stundas laikā. Piedāvājam arī cirsmu stigošanu un meža inventarizācijas izga-tavošanu. Tālr. 27406251.

Oša, bērza, kļavas **ZĀGBĀĻKUS**. Tālr. 29428876.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

Pērk **ĀBOLUS** sulai Kuldīgā, Mederu ielā 8. Tālr. 26567540.

ĀBOLUS sulai, **GAIENES, MELLE-NES, BRŪKLENES**. Kuldīgā, Planīcas ielā 7a (bijušās meliorācijas teritorijā), tālr. 25200298; Skrundā, Liepājas ielā 4, tālr. 25321178; Aizputē, Sakas ielā 9, tālr. 25366612; transports pie klienta, tālr. 26284210. Dodam maisus ābolu lasīšanai.

ĀBOLUS (cukuriņus), plūmes, gailenes, ķiplokus. Tālr. 29765478.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakaļ. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

VAJADŽĪGI

SIA *Energoparks* (41203010464) aicina darbā kravas automašīnu **REMONTA SPECIĀLISTU**, bruto darba alga, sākot ar 700 eiro. Tālr. 25184808.

DARBS Vācijā gaļas kombinātā. Stun-das likme 9,35 eiro/h. Nodrošinām ceļu un dzīvošanu Vācijā. Sīkāka informā-cija pa tālr. 20227843, SIA *ALMA M*, reģ. nr. 40003543608, lic. nr. 22/2017.

IZĪRĒ

DZĪVOKĻUS Rīgā. Tālr. 29146515.

PIEDĀVĀ automanipulātoru, transporta pakalpojumus. ☎ 20060048.

Uzņēmums veic LABIEKĀRTOŠANAS DARBUS (bruģēšanu, apzaļumošanu). Tālr. 20060048.

APSVEIKUMS

*Velciet šodien zelta buras
Savai dzīves laiviņai,
Lai tās leņņi vējā plīvo,
Līdz dimanta sagaidīs.*

/T. dz./

Mijļ sveicam

VELTU un HARIJU MILLERUS
zelta kāzu jubilejā! Vēlam veselību!
Saucam *Rūgtis!*
Smaida un Āboltu ģimene

DAŽĀDI

Moderna **SULU SPIEŠANA** un pas-terizācija Kuldīgā. Pildīšana maisos ar krāniem: 5 l – 2,60 eiro, 3 l – 2,00 eiro. Graudu iela 3H, tālr. 28466573.

Sākot ar 1. septembri, SIA *Ice Berry* piedāvā ābolu un citu augļu **SULAS SPIEŠANU** Talsos, 1. maija ielā 38, www.iceberry.lv, tālr. 29322304.

SPIEŽAM un pasterizējam **SULU** no jūsu āboliem, bumbieriem un ogām. Tālr. 29497262.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas no-formēšanu. Tālr. 29705025.

Ēku siltināšana ar **EKOVATI**. Aizpildām ēku gaisa spraugas. Tālr. 25624247.

Siltinām mājas ar **EKOVATI**, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

Pārvietojamā **LENTZĀĢA** pakalpojumi. Tālr. 28863218.

ELEKTRIKA pakalpojumi. Tālr. 26077796.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavoša-na; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunoša-na. Tālr. 27226777.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

Bez maksas veicam krūmu **APAUGUMA** novākšanu. Tālr. 28863218.

Veicam aizaugušu zemju, grāvju, pļavu vai teritorijas **APAUGUMA** noņemšanu. Tālr. 25600490.

Rok, remontē, tīra **AKAS**. Tālr. 26990277.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Tīra **AKAS**. Tālr. 26018109.

Tīra **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 29296723.

LĪDZJŪTĪBAS

*Dusi, mana māmuliņa,
Baltā smilšu kalniņā;
Tu miedziņa negulēji,
Mani mazu auklējama.*

/T.dz./

Mūsu patiesa līdzjūtība Benitai Jūrmalei, māmiņu smilšu kalniņā aizvadot.

Kolēģes no bijušā SĒUA

*Tiem, kas tevi mīlējuši,
Tava gaisma līdzi ies.*

/Ā.Elksne./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Gundaram Nelsonam ar ģimeni, mammu, vecmāmiņu, vecvecmāmiņu smilšu kalniņā pavadot.

Aina, Gunita, Laila, Biruta

Izsakām visdziļāko līdzjūtību un skum-ju brīdī esam kopā ar Nelsonu ģimeni. Ābeļu ģimene

*Kad pēdējais gājputns aizies,
Būs jālido pašam...*

Debesis nedrīkst atstāt tukšas.

/O.Vācietis./

Izsakām līdzjūtību Intai un tuviniekiem, no GUNĀRONKUĻA atvadoties.

Kolēģes bāriņtiesā

*Nāve ne uz vienu jautājumu neatbild,
nevienu mīklu neatrisina,
nevienu darbu neizved galā,
nevienu ilgas neapmierina un
neizraisa,*

*nevienu cerību nepiepilda –
nāve ir tikai nogurušam maza atpūta.*

/Rainis./

Izsakām līdzjūtību Almai Sūnai ar ģimeni, brāli GUNĀRU RUBENU mūžībā pavadot.

Kaimiņi Lūcija, Biruta ar ģimeni

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Brēdīku ģimenei.

SIA *MM Mežsaimniecība* kolektīvs

J.Salmiņš sadarbībā ar **SIA Kalve** apbedīšanas birojā Skrundā, Kalēju ielā 2, piedāvā pilnu apbedīšanas piederumu un pakalpojumu klāstu.

■ Pieņemam pasūtījumus un izgatavojam jebkādu standarta vai nestandarta pasūtījumu (zārkus, krustus, soliņus, svečturus utt.).

■ Izgatavojam zārkus arī mājdzīvniekiem.

■ Nodrošinām izvadīšanas zāli vai nojumi sēru noformējumā, ko izmantojam lauku kapos vai COVID-19 pandēmijas laikā.

■ Pieņemam pasūtījumus visam, kas saistīts ar kapu labiekārtošanu pēc jūsu vēlmēm (pieminekļiem, apmalēm utt.).

■ Veicam citus saimnieciska rakstura darbus ar vīrieša spēku.

■ Garantējam godīgu, pārredzamu cenu politiku pret klientiem.

Diennakts tālrunis 26399619, 29442711.

VIKA SIA «Vika Wood»
kokzāģētava **PĒRK**
egles un priedes **zāgbalkus**.

Sīkāka informācija pa tālruni 26443376.
Papildu informācija www.vikawood.lv.

UZMANĪBU! Ir mainīta sestdien, 5. septembrī, plānotā Īvandes pludmales volejbola turnīra norises vieta.
Spēles no 11.00 notiks Kuldīgā – smilšu laukumos (Piltenes ielā 25). Pieteikties pa tālr. 29287781.

ATJAUNO VANNU EMALJU.
Tālr. 20605520.

Viss par reklāmu *Kurzemniekā!*
Tālr. 63324881.

VĀRDADIENAS

No 5. līdz 12. septembrim
 5. Klaudija (312), Persijs (16), Vaida (68)
 6. Maigonis (269), Magnuss (116), Mariuss (100)
 7. Regīna (3928), Ermīns (58)
 8. Ilga (3615)
 9. Bruno (1327), Telma (24)
 10. Jausma (47), Albertīne (13)
 11. Signe (1633), Signija (286)
 12. Erna (392), Evita (3722), Eva (3001)
Populārākie: Regīna un Bruno.

Ildziņa Smildziņa

Ilga Leimane, Alsungas etnogrāfisko ansambļu *Suitu sievas* un *Suitu vīri* vadītāja:

– Kādēļ tieši šādu vārdu vecāki man devuši, es nezinu, bet zinu, ka man ir arī otrs – kristāmvārds Marija. Un, iespējams, tas dots tādēļ, ka Jaunavas Marijas dzimšanas diena ir 8. septembrī, kad kalendārā ierakstīta Ilga. Man vārds patīk. Kad Liepājā mācījies mūzikas skolā, dzīvoju pie krustmātes. Ģimene ļoti sekoja līdzī basketbola norisēm. Tajā laikā aktīva spēlētāja komandā *Rīgas TTT* bija Skaidrīte Smildziņa. Tā kā es biju tieva, maza un smalka, ģimene mani atskaņu dēļ iesauca par Ildziņu Smildziņu – tā mīļi. Vārdadienu es nesvinu. Mūsu ģimenē nav pieņemts rīkot lielus svētkus, bet gardāku rīta kafiju vai ko citu īpašu tajā dienā gan izbaudu.

Jolanta Hercenberga, interneta foto

SEPTEMBRA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un līdz 7. septembra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Cik zinātnisku rakstu un izgudrojumu ir ķīmiķim Leo Majjam?

Atbilde. Zvanot uz 113, lietotne *E-veselības punkts* viedtālrunī palīdzēs glābšanas dienestam fiksēt precīzu zvanītāja atrašanās vietu.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Santa Brasla, Iveta Okmane, Gunta Grundmane, Indra Grandava, Daina Gerente.

Konkursu atbalsta veikals **Pindzele**.

PĒRKAM

Augošu koku ciršanas un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:

- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestīgošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
 www.metsaforest.com/lv

Latvijas Finieris

Bērza finierklūču iepirkšanas cena koklaurumā Kuldīgā, Kuldīgā, Ganību ielā 12, (cenas ir informatīvas) www.finieris.lv, tālr. 29126139.

Sortiments	Lobišanas cilindru diametru grupas, cm	Nominālgarums, Cena, EUR/m³	
		2,70 m	5,40 m
B šķiras finierklūči	14 – 15,9	20	23
	16 - 17,9	43	43
	18 - 20,9	61	61
	21 - 24,9	73	73
	25 - 29,9	80	80
	30 - 39,9	80	80
E šķiras finierklūči	> 40	73	73
	21 - 24,9	100	105
	25 - 29,9	120	130
	30 - 39,9	120	130
Brākēts papirmalkā	6 - 70	20	
	Neatbilstošs	visas 10	
Ar metālu	visas	10	

Pērkam meža īpašumus, tālr. 28600122, e-pasts: lfmezs@finieris.lv.

INFORMĀCIJU PAR PASĀKUMIEM

sūtiet līdz pirmdienas 11.00

e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv!

MOTOSPORTS

Mūsējie – mopēdu un mocīšu olimpiādē

Arvīda Levana mototra-sē Apē gadskārtējās motokrosa sacensībās *Vaidavas kauss* – 47 piedalījušies arī kuldīdznieki Dagnis Skuruls un Jānis Grīnvalds. Lai gan līdzīgi pasākumi notiek arī citviet, šo motosporta cienītāji tur īpašā godā.

Sākotnēji sacensības bija paredzētas 3. maijā, taču Covid-19 dēļ Latvijas Motosporta federācijas motokrosa komisija tās pārcēla. Kuldīgas pašvaldības inovāciju, tūrisma un sabiedrības integrācijas eksperts Artis Gustovskis sacensības vērojis ar prieku un iemūžinājis fotogrāfijās: „Motosports tomēr ir milzīga slodze. Mopēdus neviena rūpnīca vairs neražo, bet tādi braucēji un entuziasti kā Dagnis un Jānis detaļas meklē paši, lai saliktu kopā, brauktu un vēl piedalītos sacensībās. Latvijā tādas ir vairākas, bet *Vaidavas kausā* satiekas visi. Bija gandrīz 50 braucēju no visām Latvijas malām un pat kaimiņzemēm.”

Abi motobraucēji piedalījušies tautas klasē, bet Dagnis ar otru mopēdu – arī sporta klasē, kur bijis par mata tiesu no uzvaras.

Dagnis Skuruls ar mopēdu *Vaidavas kausā* startē kopš 2008. gada un nav izlaidis nevienu reizi: „Tās jau kā olimpiskās spēles – jābrauc obligāti!”

„Šogad galīgi negāja. Konkurenti mina uz pēdām, pirmspēdējā aplī apdzinu pēdējo, tomēr nepaveicās. Parasti mājās atbraucu ar kādu kausu, bet šogad pusapli pirms beigām noplīsa motors. Tehnika ir tehnika,” nosaka Dagnis. Viņš *Vaidavas kausā* piedalās jau kopš 2008. gada un ne reizi nav izlaidis. „Kausu ir daudz – pilna garāža, bet gribas vēl,” nosmej mopēdistis. Saplūsušo mopēdu plānots drīzumā sataisīt, jo tas būs nepieciešams citām sacensībām. Tā kā

detaļas nav nopērkamas, daudzas jātaisa pašam vai jāpielāgo no cita spēkrata iegūtās.

J.Grīnvalds sacensībās piedalījies ar mopēdu *Rīga 13* un smejas, ka par rezultātu īpaši nedomā: „Kā parasti mans uzdevums bija nobraukt līdz finišam. Ja ar mopēdu brauc divreiz gadā, uz pirmajām vietām nav ko cerēt. Es trenējos sacensībās.”

Elisa Rudzīte
 Arta Gustovska foto

LAIKA PROGNOZE

Ko nesīs septembris?

Septembra pirmā puse būs kā mēneša sākums – ar nepastāvīgiem laika apstākļiem, kad viendien saule dienā gaisu sasilda kā vasarā, bet nākamajā ir lietains un drēgns kā rudenī.

Meteoroloģiskā vasara beigsies, un pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) novērojumiem tā bijusi nepilnu grādu siltāka par klimatisko normu. Eiropas vides uzraudzības programma *Copernicus* rāda, ka arī rudens būs mēreni silts. Pēc tuvākām prognozēm septembris būs siltāks par normu, īpaši nedēļa no 14. līdz 21. septembrim. Šis mēnesis būšot arī sausāks. Meteorologi gan neapņemas atbildību, ka atkārtosies 2019./2020. gada situācija, kad siltais rudens nedeva vietu ziemeļiem – tā neiestājās.

Tiem, kuri brīvdienās nolēmuši dabā atpūsties vai strādāt dārzā, jāreķinās ar mainīgu laiku. Sest-

dien Kurzemē priekšpusdienā gan saulaina, gan mākoņaina, bet uz vakarpusi gaidāms lietus. Gaisa temperatūra dienā būs līdz +18 grādiem, naktī ap +12. Mērens D/DR vējš. Līdzīga izskatās svētdiena – temperatūra par pāris grādiem mazināsies, pastiprināsies vējš. Arī nākamās nedēļas pirmajā pusē bieži līs. Pēc meteorostaciju prognozēm Kurzemē nebūs tādas dienas, kad tikai līs vai lielākajā daļā spīdēs saule. Līdz ceturtdienai dienā nebūs siltāk par 16 grādiem, naktīs būs līdz desmit. Dienvidu vēji pieaugs līdz 13 m/sec.

Šonedēļ Vidzemē un Latvijas austrumos bija spēcīgs negaiss (naktī uz ceturtdienu fiksēts lielākais zibeņu skaits šogad). Kurzemi tie daudz neskāra, bet nākamnedēļ zibeņošana var turpināties un atnākt arī pie mums.

Daina Tafelberga